



LUCEAFĂRUL

CULTURAL-SOCIAL

MURANU

**REVISTĂ PENTRU PROPĂȘIRE CULTURALĂ
ȘI ARMONIE SOCIALĂ**

Director: IOAN N. CIOLAN

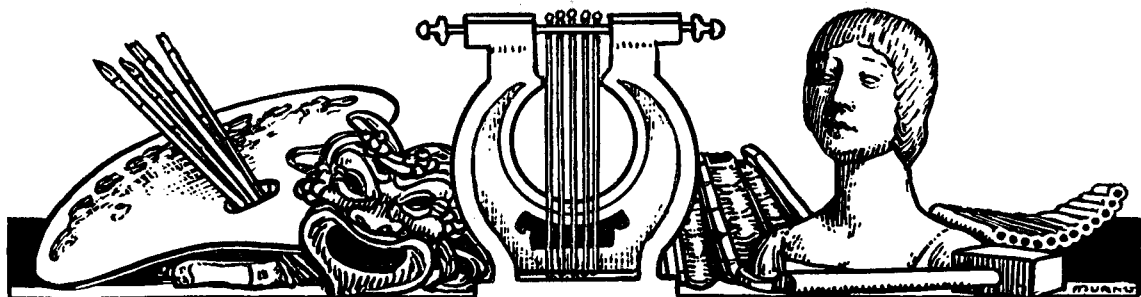
Redactor: PETRU OLARIU

**APARE LUNAR SUB AUSPICIILE ASOCIAȚIEI
INVĂȚĂTORILOR DIN JUDEȚUL SIBIU**

Anul II • Decembrie 1935 • No. 9-10

SIBIU, LA 15 DECEMBRIE 1935

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: SIBIU, STRADA GH. LAZĂR No. 21



LITERATURA ȘI ARTA

Colindă de Crăciun



D'ajunu

*D'ajunu-i, d'ajunure
 Florile d'albe, lemn de măr,
 Mâne ti Crăciunure
 Florile d'albe, lemn de măr
 Tot Crăciunu cel bătrânu
 Florile d'albe, lemn de măr (se repetă
 după fiecare vers).
 Când s'a născut Domnul bunu,
 S'a născut și Dumnezeu
 Să ne mântuie de rău,
 În iese'ea boilor.
 Mână sluga cea mai mare
 Ca boilor să le deare,
 Nu se poate-apropiare
 De mirosul florilor
 De zorul albinelor
 De para făcliilor.
 Mână sluga mijlocie*

*De boilor să le deare
 Nu se poate-apropiare
 De mirosul florilor
 De zorul albinelor
 De para făcliilor.
 Mână sluga cea mai mică
 Cea mai mică, mai voinică
 De departe 'ngenunchiară
 Mai de-aproape se rugară
 Dumnezeu că i ajutară
 Și boilor că le dară.
 El acolo că văzu
 Prin grădele, luminele,
 Prin păiuș făclii aprinse.
 Scutecele de bumbăcel,
 Leagâne de drăgănel
 Păuzături din flori de măr.*

Din colecția Ioan Albescu, inv.

Crăciunul orfanilor

Veniți orfanilor copii de trudă
Toți cari ați fost de treabă și cuminiți,
Am adunat un sac întreg de daruri...
În seara de Crăciun — aveți părinți.

V'am tors și v'am țesut îmbrăcăminte,
Mâini harnice de mame le-au lucrat,
Să nu fie nici unul rupt în coate,
Să nu plece nici unul supărat.

Le-am pus la fete colăcei în șurfe
Și la băieți crețari în buzunar,
La cei mai mici câte un cal de turtă,
Câte-o păpușe dulce de zăhar.

Celor ce-au învățat cartea 'ntreagă
Și n'au rupt nici o pagină din ea —
O altă carte cu povești frumoase,
Celor ce știu colinde — câte-o stea.

Vă cerem hărnicie și dreptate,
Căci v'am feri de-o soartă de calici,
Vă cerem s'ascultați *Învățătorii*,
De-ți fi școlari la ei, ori ucenici.

† Maria Cunțan.

BCU Cluj / Aur în scorbură Library Cluj

Purta numele Rotundu, dar era lung cât o zi de post și deșirat ca un schelet dintr'o carte de școală. Mai era și urât la făptură, schimonosit, Doamne ferește. Avea un nas cârn, ca un șorlic prăjit pe jar, o buză lăsată în jos, groasă cât degetul, ca soața ei, de de-asupra să fie cât muchea cuțitului. Ochii-i păreau doi berbeci certați, așa se priveau de poncis și 'ntărătați.

Când l'au văzut oamenii din Tufăriș, au râs să le sară catarambele dela șerpare.

Dar când au oblicit, că-i trimis de Consistor, să le fie dascăl la copii, cantor la biserică și cântăreț la nunți și pomeni, au strâmbat din nas și s'au înăcrît la față, par'c'ar fi mâncat cu toții mere pădurețe.

— „Nici la sfânta biserică nu mai merg, pân'ce nu ni-l ia de pe cap"... îndrăzni Ion al Mutului.

— „Io nu-mi las copiii pe mâna lui", complectă altul.

— „Numai să grăbim, să-l scoatem din sat, până nu prinde rădăcini", asmuțea Radu, cel cu fata, care visa a dascăliță.

Și tufărișeni, cari dela facerea lumii până la intrarea lui Rotundu în satul lor, nu s'au putut înțelege niciodată asupra unui lucru bun, acum odată au dat dovezi la lume și și-au încleștat voințele iscăind o pără lungă de trei coți, către Prea Sfinția Sa Domnul Consistor, rugându-se în genunchi, pe hârtie, ca lui Dumnezeu, să-i scape de „pocitura", căzută pe capul lor, că de nu „noi la altă lege vom trece", cum se încheia jalba.

S'au găsit dintr'un sat de învrăjbiți, vre-o opt capete seci, cari au împăturat scrisoarea în merindară de fuior curat, au pus-o cu grije într'o straiță fără merinde, să nu se pupe cu slănina și caltaboșii, — uitasem să spun, că era în postul Crăciunului, — s'au înarmat cu câte-un toiag ferecat, ca pentru o goană de lupi și-au luat-o la drum, ciorovoiindu-se între ei, cum să vorbească Vlădicului.

Dar s'a întâmplat că Prea Sfințitul să fie dus în vizitație canonică și cei opt ducători de ponoslu, să nu primească răspunsul așteptat, ci mai mult o dojană blândă, de-ași

vedea de necazuri și-a nu se mai amesteca, unde nu le fierbe oala.

Au lăsat oamenii capul spre vârful opincilor, s'au încruntat din sprâncene și la asmuțarea unuia au hotărât într'o glăsuire: „nu ne mișcăm de aci, până vine Vlădicu', să ne facă dreptate, pe cum noi am venit, să ni se facă”.

S'au înșiruit cei opt trimiși ai tufărișenilor, de-a lungul zidului, la soare, cu ochii după trecătorii, cari nu-i luau în seamă. Seara, se luau unul după altul, ca rațele încălzite, spre marginea orașului, la o cârciumă puturoasă, în care se odihneau peste noapte, care, unde apuca: pe vre-o masă, pe vre-un scaun, cei mai mulți jos, pe podeaua năclăită cu noroiu așa că a treia zi, credeai c'au ieșit dintr'o mocirlă. Din cârciumă se întorceau la locul din ajun, tot mai amărâți, unde își omorau foamea cu căscatul și sgăuratul la trecători.

În a patra zi de așteptare, un domn se oprî în fața lor, întrebându-i din curiozitate:

— „Din ce sat, bădicilor?”

— „Din Tufăriș, ține-a-v'ar Domnu"... răspunde cel mai de aproape.

„Și cu ce necazuri, pe aici?”

— „Mari... trăi-v'ar Domnu'... Ne-au pus pe cap un dascăl, mai urât, ca dracu”

— „Și pare-a hi și pușin scrintit la cap”...

— „S'or speriat copchiii de el...”

— „La ala nu-mi dau copchilu' să-i învețe”...

Și opt guri se îmbulziau la ponoase, ca opt lupi flămânzi la stârvul proaspăt găsit.

-- „Dar cum îl chiamă pe nădrăvanul acela de om?”... stîrici străinul.

— „Spune că-i zice Rotundu... Da-'i cât o paliță de lung”,... grăbi unul, cu un negel pe nas, cât o prună coaptă.

— „A!... Rotundu!”... se bătu cu palma peste frunte, străinul, inciudît, că nu-l ghicise și singur.

— „Rotundu!?... Cela de cântă mai frumos ca o privighitoare?!... L'ați auzit, nu așa?”

— „Ba”, plescăiră opt guri, de-odată. „Nu l'am auzit”, și se adunaseră ghem în jurul străinului.

— „Și cântă frumos, domnule?”

— „Cum nu se poate mai frumos”.

Solii satului Tufăriș au căzut din lună.

— „N'o hi ăla” încearcă să-i trezească din uluială Ion al Mutului.

— „Prea-i urât și hâd, de-a putea hi ceva bun de el”, întregi Radu, cel cu fata, de visează a dăscăliță.

Străinul, care nu era altul decât un fost profesor al lui Rotundu, îi incredință de realitate și-i lăsa în știrea Domnului.

— „Așa-i când prea grăbești cu urda'n Turda”, frânse unul tăcerea. „Puteam să mai așteptăm o leacă... Să-l hi 'ncercat”...

— „Că bine-am zis io: stați oameni buni, să-mi trag lemnele din Dosu' Râului,... Până una, alta, obliceam ce fel de om îi și nu umblam... vâst-ai”... continuă al doilea, râcînd țărâna cu vârful toiagului.

— „Asta o fost și părerea mea”, împleți vorba, cel cu negelul pe nas.

Fiecare găsind o scuză, arunca vina în spatele altuia.

Cel dintâi care a făcut calea întoarsă a fost bătrânul Negrușa, pe care l'a asmuțat la împotrivicire gînerile lui, neastâmpăratul Iliuță, pe care, — când să plece la drum, la Vlădicie, l'a apucat o durere de măsele, că se lupta cu moartea.

Când auzea Negrușa pe tovarăși lăpădându-se de gândurile rele și de cele înfăptuite în ajun, le-a scuipat disprețul în față: „să vă hie rușine!” Și-o luă, bătrânul pe lângă zidurile orașului, strecurându-se spre porțile de ieșire, ca un făcător de rele. După el altul, apoi al treilea, al patrulea și în urmă de tot, pe amurgit, se urni din loc, dela poarta Vlădicului și cel din urmă purtător de jalbă, Ion al Măceșului. Acesta nu era rău la suflet, ci mai mult dârz și hotărât. Se așternea greu pe-un lucru, dar pornit odată, nu se mai lăsa cu una cu două.

În timpul când cei opt, capete de oaie, au pierdut osia judecății, pe lângă zidurile orașului, acasă, în Tufăriș și-a dat sufletul Măriuța Câmpeluiului, care bolise multă vreme, în grele chinuri.

La înmormântare, fiind zi de opăceală, s'a strâns satul întreg. Rotundu conform concursului și condițiunilor, a trebuit se facă pe cantorul,

Și a cântat Rotundu prohodul, așa cum numai auzise tufăriștenii niciodată, de când s'a pus parul în vatra satului lor: jalnic și pătrunzător, că și moarta a înlemnit în sicriu, dar mi-te lumea cea vie, carea plângea cu hohote și râuri de lacrimi.

Când au intrat cei opt rătăciți în sat, au găsit oamenii într'un clipocit vesel:

— „Cântă mai avan ca diecii“...

— „Ăsta-i Ion Gură de Aur“.

— „Mai mare dragu', să mergi la sf. biserică“.

— „De-aș trăi, să văd că-mi învață și pe Gheorghită al meu, să cânte în strană“.

— „Numai de-ar rămânea la noi, să nu ne lase la anu“...

Iar la Crăciun când Rotundu și-a pus tot sufletul și darul în troparele și irmoasele Nașterii, a fost un Crăciun vesel și fericit, că nici bătrânii nu-și aduceau aminte să fie fost altul, să-l fi întrecut.

Rotundu încă era mulțămît: curgeau darurile din toate părțile, iar laudele nu mai conteneau.

Doar numai opt suflete erau mai mâhnite, de rușinea ce-o purtau. Erau cei opt purtători de ponoslu, dintre cari, singur bătrânul Negrușa a avut curajul să se desvinovățească cu simplitatea lui de țăran: „apoi de unde știam io, că și'n scorbura poate fi aur?“.

Petrea Dascălul.



Ingerul vestește păstorilor.





Învățămînt - Educație

Educația în raport cu reflexele condiționale

Conduziile generale

de **Dr. G. Preda**, medic primar, director superior, Sibiu.

Știm că în orice educație mediul, educatorul și educatul impun *mijloacele educative*.

Un educator, pe lângă bunul simț, vocațiune și practică, trebuie să cunoască biologia și psihologia. Aceste din urmă îi vor permite să cerceteze starea fizică și intelectuală a educatului, procurându-i datele utile soluționării multor probleme educative. Prin aceste științe, educatorul va întreprinde educația sa nu numai în raport cu etatea, sexul, rasa, etc., dar cu tendințele înăscute și cu cele ce se pot dobândi din mediul în care trăiește educatorul.

Studiul inconștientului va permite educatorului să tragă învățăminte cu privire la exteriorizările sau reflexele psihomotrice ale educatului și în acelaș timp îl va face tolerant, răbdător și înțelegător față de diferențele dintre diverși educați.

Pentru a putea întrebuița un mijloc educativ folositor, trebuie ca la educat să existe din punct de vedere psihic:

- a) o bună percepție a simțurilor;
- b) un instinct de conservare și dezvoltare;
- c) un instinct de adaptațiune, adică o tendință de a primi nu numai influențele mediului educativ ci și directiva acestor influențe;
- d) un limbajiu sau un reflex verbo-auriculo-ductor (Bérillon), prin care să se înlesnească conversația și să se controleze rezultatele.

Acest din urmă mijloc educativ ca și controlul respectiv, atrag atenția educatorului asupra cercetării excitanților condiționali și reflexelor condiționale psihice (psihomotorice).

Știm că ideile și plăcerile educatului diferă uneori cu totul de activitatea și interesele, pe cari le are sau ar vrea să le impună educatorul.

Acest fapt trebuie să dea mai mult de gândit educatorului, căci nu este vorba numai de a întrebuița excitanți necesari deplasărilor sau înlocuirilor, dar și acei ai unei bune utilizări, în folosul individului și societății.

Trebuie studiate, deci, cât mai bine aceste tendințe, dorințe, interese, idei, ca și formele, sub cari ele se manifestă spontan.

Trebuie, deci să se știe că reflexul psihomotor sau ideo-afectivo-motor, este în raport cu excitația externă, cu sugestia primită, dar în acelaș timp cu excitația internă, deci cu tendințele individului, adică cu toate transferurile, substituirile, inhibițiile, simbolurile și puterea de control a educatului.

În evoluția individului, această putere de control (în mod general), se exercită în prima copilărie mai mult asupra reacțiunilor motorice, în adolescență asupra celor afective, iar în vârsta adultă asupra celor intelectuale.

Studiul reflexelor condiționale psihice (psihomotorice) se apropie de acel al psihoanalizei

și el ne arată odată mai mult că omul nu este ceea ce el ar pretinde, adică o ființă capabilă numai de autodeterminare, dar o persoană vag conștientă și veșnic supusă influențelor mai mult sau mai puțin inconștiente, care modelează gândurile, sentimentele și acțiunile sale.

Acest studiu al reflexelor psihice ne îndreaptă:

I. Spre căutarea excitanților sau sugestiilor care lucrând asupra individului, pot degaja adevărul obiectiv ce se disimulează într'un act de exteriorizare sau simbol (act care în realitate provine prin numeroase contacte și interferențe de energii interne și externe).

Acest adevăr obiectiv este singurul, care poate regula atitudinea educatorului față de educat.

Tot el este acel ce va permite și alegerea profesiei educatului.

În momentul în care vedem, tenacitatea ce o prezintă educației, un individ cu amor sadic sau exhibiționism, etc., vom căuta să utilizăm aceste tendințe dându-le un transfer profesional. Vom alege pentru cel dintâi — de exemplu —, profesiunea de măcelar; iar pentru cel de al doilea aceea de actor.

II. Educatorii cunosc importanța faptului de a ști să atragă copilul. Sforțările lor însă în această direcțiune au fost bazate pe studii neadequate.¹⁾

Orice reacțiune, orice act prin care s'a provocat un reflex de adaptație (dorit), a constituit un dar variabil al educatorului, care nu a căutat să invoace decât interesul sub o formă cât mai grosolană și mai realistă.

Poate că aceasta nu este de ajuns și în căutarea mijloacelor care pot provoca dorințe și interese pentru obținerea unei bune educații, ar trebui să imităm pe reclamele publicității comerciale și industriale, care prin inovațiuni în resorturile de jucării și dispozitive de manechinuri, caută să exercite atracțiuni și să redeștepte preferințe.

¹⁾ Printre educatori negreșit numărăm: pe profesorii, institutorii, maeștrii, etc. Nimenea nu le poate contesta bogăția cunoștințelor pedagogice. Timpul, împrejurările, realitatea se arată potrivnice aplicării lor, făcând ca rezultatele obținute să nu-i mulțumească.

Analizându-se motivele pe care le prezintă nu numai conduita noastră dar și aceea a educatului (sub aspectele întâmplării sau reflexiunii), am putea descoperi mecanismele care ar impresiona spiritele și ar călăuzi gesturile, mecanisme care ar intra în adevăratele metode pedagogice.

III. Trebuie să recunoaștem că programele școlare actuale țin puțin seamă de tendințele instinctive. Astăzi se caută în școală să se impună copilului cât mai multe și mai noi achizițiuni sociale, care poate nu ating așa cum trebuie aceste tendințe.

Randamentul (produsul) școlar și dresajul specializat vin parecă să întunece adevărata educație. Educatul se arată substituit prin obiect, el este modelat după anumite principii ce le scoate studiul acestui obiect și totul se reduce fie la executarea unui program (o eroare din învățământ, care ia drept criteriu numai cunoștințele dobândite), fie la formația oarecăror obiceiuri motrice sau mentale, fără altă utilitate, decât aceea de a obține corectitudinea și rapiditatea efectuării lucrului stereotipat (cum se poate vedea în anumite învățăminte comerciale și industriale).

Ar trebui poate să procedăm în sens invers, adică obiectul să-l facem să fie în funcție de educat, în acest caz, instrucția ar fi mai puțin abstractă și mai puțin formală. Căci pe măsura în care acest obiect stimulează interesul, curiozitatea, activitatea educatului, în aceeași măsură spiritul se modelează după propria sa experiență și spontaneitate. Tratând deci pe educat ca pe un mic maestru liber, prin necesitate el va învăța să facă sforțări, fie pentru îmbogățirea cunoștințelor, fie pentru obținerea îndemănării care-i lipsește. Opera este singură aceea ce ar servi să desvolte pe acel ce o îndeplinește.

IV. Căutându-se pe cât se poate mai bine acordul între cheltuiala energiilor pe care opera o cere și disponibilitățile pe care le are educatul, se va evita deteriorarea acestuia.

În adevăr calitățile lucrului ce urmează să se efectueze, sunt de cele mai multe ori în diversitate cu aptitudinile lucrătorului sau educatului.

A face ca ele să corespundă, este de un interes capital și se folosește prin aceasta operei și lucrătorului. Trebuie deci să căutăm aptitudinile cerute de fiecare lucrare și să le comparăm cu acelea ce le posedă individul.

Metoda întrebuițată astăzi este aceea a testelor.

În școală această metodă permite numai să comparăm copiii.

Prin această comparație căutăm să apropiem metodele și materia de învățat la dispoziția fiecăruia. Tot prin această metodă se orientează și în profesioni. (Unii șefi de întreprinderi o utilizează pentru selecționarea personalului). Dar această metodă nu determină acordul sau incapacitatea dintre individ și lucrare, nici nu încearcă să stabilească inventarul personalității individului sau educatului. Rezultatele acestor metode se reduc la investigațiuni cu totul particulare. De aceea deși sunt întrebuițate cu folos, totuși unii educatori rămân sceptici față mai ales de testele intelectuale (ale lui Binet-Simon), fiindcă proba adusă, nu înseamnă ceace ar trebui să însemne, adică lacuna intelectuală sau raportul dat.

Imposibilitatea obținerii unui bun rezultat mai provine și de pe urma inhibițiilor emoționale, cari își au izvorul în inconștient. Nu putem zice deci că un acelaș test a fost aplicat la mai mulți copii, dar câți copii tot pe atâtea și teste; una și aceeași încercare primind semnificarea diferită, după ideile și tendințele inconștiente, cu cari intră în asociațiune.

Cu totul altfel s'ar prezenta cazul atunci când s'ar putea descoperi, independența, solidaritatea sau antagonismul dintre aceste tendințe inconștiente, atunci când s'ar putea

desvălui imaginile înșelătoare ce le impun aceste tendințe și când prin cercetări ne-am ridica spre izvorul adevăraților factori ai activității psihice.

Progresele realizate de Psihologia experimentală aplicată, cu multiplele sale aparate de cercetări în domeniul inconștientului, ne dau speranțe că vom putea vorbi curând cu date precise și sigure în probleme care privesc educația conștientului și inconștientului.

V. Cu toate că bunele rezultate educative se pot obține prin metoda individualistă, totuși avându-se în vedere mai ales greutatea financiară de astăzi credem că se poate întrebuița și metoda colectivă.

Cu atât mai mult putem uza de această din urmă metodă, cu cât formele ce îmbracă transferurile în inconștient și subconștient prezintă oarecare stereotipii, ceace ar permite ca simbolurile, sublimările și deci reflexele condiționale psihice, să se poată asemăna la mai mulți indivizi. Prin aceasta s'ar putea stabili principii și metode de educație adaptate pe cât este posibil, tipurilor mai frecvente de simboluri, sublimări sau reflexe condiționale psihice.

Reflexele condiționale psihice sau psihomotorice călăuzesc deci educația spre o cunoaștere cât mai complectă a educatului în un dublu scop:

1. de a atășa tendințele ce noi voim să i le dezvoltăm, la tendințele deja existente și apoi;

2. analizând tendințele instinctive primare, să căutăm o adaptare prin utilizarea lor în scopuri individuale, familiare și sociale cu o eficacitate mai mare decât cele obținute prin metodele actuale.¹⁾



¹⁾ Principiile acestei lucrări au fost comunicate sumar la congresul societății de neurologie, psihologie, psihiatrie și endocrinologie ținut la București în 1932. Un rezumat al acestei comunicări a apărut în „Revista Socială” din 1932.

Orientarea profesională și tehnica unui examen

(Urmare).

IV. Observarea candidatului.

V. Experimente și teste.

VI. Totalizarea rezultatelor.

IV. Observarea candidatului.

După ce am trecut și peste al treilea punct, care e numai o orientare prin colecționare de date, se va porni spre constatare în mod obiectiv a aptitudinilor unui candidat.

Pentru acest lucru e de asemenea necesar a se ține seama de trei lucruri foarte însemnate, care sunt:

- a) Observările părinților;
- b) Observațiile școlii;
- c) Observațiile medicului.

Să vedem în ce constau aceste observații:

a) Observațiile părinților.

Găsim pentru acest scop chestionarul pentru părinți al lui Wyenberg și al lui Stern. S'a constatat însă că de cele mai multeori, din cauza că părinții își supra viețuiesc pe copiii lor, nu pot fi obiectivi;

b) Observațiile școlii.

Cea mai chemată pentru acest lucru ar fi însă școala, prin fișa pe care Stern a numit-o chiar metoda pedagogică, spre deosebire de teste, cari ar constitui metoda psihologică. Din mulțimea fișelor elaborate până acum, Wyenberg, ne face un mare serviciu prezentând după H. Schüssler o clasificare a fișelor de observare în trei grupe:

1. Fișe cari pun întrebări precise, ca acea a Marthei Muchor, întrebuințată mult în Germania. Intră deasemenea în această categorie și acea a elevului român, întocmită de Institutul pedagogic român.

2. În a doua grupă se evită întrebările amănunțite, în schimb se pune la dispoziția profesorului o schemă, prin care observația primește anumite îndrumări generale, fără amănunte. În această grupă se pune un deosebit preț pe indicarea ocaziunilor de observație.

3. În ultima grupă se renunță și la schemă și se lasă deplină libertate educatorului, de

a-și nota observațiile în ordinea și selecțiunea care i se pare mai însemnată, după ce i s'a dat bun înțeles un caet cu instrucțiuni generale asupra metodei observației. Aceasta este o metodă cu puține șanse, pentru că prevede un corp didactic bine pregătit din punct de vedere pedagogic și psihologic.

Pentru țara noastră s'a constatat, că cea mai perfectă fișe este cea a Institutului pedagogic român, care pe lângă inclinațiile față de lucru manual, muzică, natură etc. se mai pot constata și inclinațiile spre ocupațiile practice, intelectuale, sau artistice. Totuși în cece privește orientarea profesională, fișa individuală suferă. Aceasta provine însă din faptul că nu numai la noi în țară, corpul didactic nu e deplin orientat în această direcție. Tocmai din această cauză ar trebui pus la dispoziție un chestionar cât mai amplu, care ar suplini în parte și lipsa de cunoștințe în acest domeniu. Iată bunăoară cum își închipuie doctorul Stern un astfel de chestionar (Op. cit. pag. 112. — după Loewenstein — „Selecție și orientare profesională”).

A) Ce profesii indică elevul?

Socoteți pe elev apt pentru această profesie? De ce?

Vi se pare mai indicat pentru o altă profesie? Pentru care?

De ce n'a ales această profesie?

Vă rugăm să vă exprimați cu privire la însușirile mai jos notate ale copilului.

1. Inteligență și memorie.
2. Maniere.
3. Talent de conducător, capacitate de supunere.
4. Direcția gustului.
5. Indemânare.
6. Hărnicia — vioiciunea — puterea de voință — reacțiunea.
7. Simțul ordinii — punctualitatea.

8. Puterea de observație.
9. Înțelegere și predispoziție tehnică.
10. Inclinații pentru comerț și aritmetică.
11. Direcția interesului.
12. Observații.

Nici această fișe nu este ideală, pentru că, trebuind date, după cum ușor se poate aplica, o mulțime de indicații. Greșala generală pe care o fac cei mai mulți în orientarea profesională, e că nu privesc individul în totalitatea psiho-fizică a sa, ci se mărginesc a privi deosebit diferitele manifestări sufletești, pentru că e fapt constatat că individul este o unitate — nefiind constituit din atomi. Tocmai acest punct neclar îl completează orientarea profesională.

Intr'o organizare școlară, fiecare însușire a individului, trebuie să-și găsească o stimulare potrivită ei și apoi o canalizare spre profesiunea în care ea poate da un optimum de producție (Școala nouă și dușmanii ei. Rev. de filosofie, 1931 p. 13). Esențialul e ca profesiunea să fie întrebuințată pentru a ridica prin ea tot sufletul;

c) Al treilea și de mai puțină importanță factor este *observarea medicală*.

Aceasta în vederea complectării datelor, deoarece în determinarea aptitudinilor profesionale, constituția fizică are un rol destul de important, care uneori poate fi chiar eliminatoriu în cazul defectelor corporale. Trebuie să ne dăm seama că o profesiune aleasă, fără a se ține seama de constituția fizică a candidatului, poate să-i pericliteze chiar viața. Fontégne, relevează faptul că un examen medical trebuie să conștina în următoarele cercetări:

- 1.0 cercetare fiziologică;
- 2.0 cercetare antropometrică;
- 3.0 cercetare medicală generală.

A găsit în acest fel, că din punct de vedere fiziologic indivizii se împart în patru tipuri:

a) Tipul digestiv — abdomen proeminent, poftă de mâncare, capabil de un efort puternic și prelungit;

b) Tipul muscular, asemănător cu precedentul, dar cu o musculatură dezvoltată, — nu are rezistență și obosește repede;

c) Tipul respirator, talie mijlocie, toracele dezvoltat, membrele lungi. Acest tip e impropriu pentru munci grele, dar e capabil pentru ocupație care pretinde forță însoțită de oarecare suplețe;

d) Tipul nervos, slab, musculatură redusă, e puternic prin viteza lucrului și economia forțelor, rezistent în oboseală, activ, capabil numai de eforturi violente. Cercetarea antropometrică, ne va da posibilitatea obținerii somatogramei unui individ, care e de neapărată nevoie în orientarea profesională.

Claparède e de părere, că aceste măsurători pot fi făcute de îndrumătorii psihologi în cabinetele de orientare profesională.

Psihologia experimentală se ocupă chiar cu aceste măsurători.

Găsim astfel măsurătorile făcute de Dșoara V. C. Petrescu, prof. la Școala normală de fete din Ploești, cu elevii Școlii de aplicație.

Cercetările medicului totuși ne vor aduce un vădit serviciu.

V. Experimente și teste.

Al cincilea punct însemnat al expunerii mele, este acela al experimentelor și testelor, care după unii e cel mai însemnat mijloc în slujba orientării profesionale.

De obicei se întrebuințează o formă specială a experimentului — testul.

Se numește test, spune Claparède, încercarea având drept obiect determinarea caracterului psihic sau fizic al unui individ. El face însă distincție între testele psihologice propriu zise și cele profesionale. Orientarea profesională însă, nu e încă pe punctul posibilității determinării aptitudinilor pentru o profesiune anumită și precisă, ea se mulțumește doar cu o așezare a lui într'un grup mare, într'o categorie a unei clasificări profesionale. Spre acest scop vom ține seama de clasificarea lui Stern. Iată cum înțelege el o analiză a aptitudinilor, pentru fiecare grup în parte: pentru grupul manual tehnic, pe care l-a întreprins cu ajutorul lui Rolof în cadrul Seminarului de psihologie al Universității din Hamburg. În ceea ce privește aptitudinile în general, sunt necesare următoarele:

1. Desvoltarea simțurilor feții, auzului și pipăitului;
2. Indemânare deosebită;
3. Reprezentare și memorie spațială;
4. Aptitudini temeinice și capacitate de combinații tehnice;
5. Capacitatea de a reacționa repede și în mod precis;
6. Capacitatea de a ține atenția încordată timp îndelungat, chiar și în cazuri de distrageri;
7. Capacitatea de a opune cu succes rezistență oboselii;
8. Un anumit nivel de inteligență.

Din felul experiențelor în această direcție la Stern, găsim diferitele capacități măsurate.

Pentru măsurarea după ochi, e potrivit testul Allgemeine Elektrizitäts Gesellschaft Berlin. Acest test, conține o mulțime de linii în diferite poziții. Candidatul va trebui să împartă în 2—3—4 părți, fiecare linie în părți egale. Se vor face deasemenea aprecieri de lungime a acestora. Rezultatele se calculează la sfârșit. Pentru reprezentarea spațială de ex.: se îndoaie o bucată de hârtie vertical, apoi orizontal, tăindu-se pe fiecare linie de intersecție un triunghi. Se cere candidatului apoi să-și imagineze hârtia desfăcută și s'o desemneze astfel.

Pentru aptitudini în general, Stern mai întrebuințează modelul morii de apă. Apa care curge pe deasupra roții determină mersul ei într'o direcție contrară cu aceia care curge pe sub roată...

În ce direcție se va învârti roata?

Interesante de asemenea sunt experiențele lui Emmy Lang (Psychologische Massenprüfungen zum Zwecke der Berufsberatung pag. 20—21) în combinarea indemnării cu capacitatea de muncă. Așa de ex.: se dau candidaților câteva stofe de diferite forme, pentru a tăia o batistă în formă patrată, fără a se pierde vreo bucățică din stofă și batista să fie cât mai mare. Bucata de stofă va fi împărțită în două fără a se tăia din ea nici o bucată, în așa fel ca cele două bucăți cusute între ele să dea un patrat perfect. Se fac astfel mai multe exerciții de acest fel.

Pentru grupul profesiunilor comerciale, Stern supune candidații la rezolvirea a o serie de probleme, dintre cari voiu menționa câteva.

1. Imaginează-ți că ai un debit de tutun. Vine cineva și-ți cere o specialitate pe care nu o ai. Ce vei face? (Cercetarea aptitudinilor de vânzător).

2. Dar dacă ai un magazin, vine cineva și-ți cere o mulțime de lucruri. Impachetezi lucrurile... când deodată clientul îți spune că a uitat banii acasă, îți cere însă lucrurile pentruca să-ți trimită banii ulterior... Ce faci? (Judeci capacitatea de credit).

3. Ai cumpărat o mare cantitate de cămăși, vrei să le vinzi cât mai repede, ce vei face? (Spiritul de reclamă). Se dau în acest fel o mulțime de probleme în legătură cu combinațiile comerciale.

Aceste experiențe sigur că nu le vom judeca izolat ci raportate la individualitatea completă a candidatului. Ceeace în majoritatea cazurilor s'a neglijat din individualitatea candidaților, a fost caracterul. Testele de până acum au încercat să determine mai mult aptitudinile intelectuale și motrice. Au fost lăsate pe deoparte cercetările privitoare la determinarea caracterului, la „măsura personalității” (Claparède: Orientarea profesională pag. 49). „Fără caracter și fără energie hotărâtă să treacă peste orice obstacole, spune Claparède, darurile inteligenței nu contează prea mare lucru”.

Iată deci necesitatea constatării însușirilor morale ale individului, a sensibilității sale etnice, dacă ne-am putea exprima astfel.

Din acest punct de vedere, mai cu seamă de educatori, problema orientării profesionale a fost privită cu scepticism, pentrucă aceștia își dădeau seama că mai mult ca toate însușirile intelectuale și decât toate aptitudinile profesionale cântărește atitudinea și pregătirea morală a viitorului profesionist. Prima încercare de acest fel a făcut-o Fernald (Prof. L. Jacobsohn Lask, Über die Fernaldische Methode des sitlichen Fühlens und ihre weitere Ausgestaltung).

În metoda lui Fernald, se pun în fața candidatului o serie de fapte reprobabile și

altele lăudabile, în ordine diferită, atât a celor reprobabile, dela cele mai puține până la cele mai grave, ca și a celor lăudabile, dela cele bune la cele mai bune. Se compară această clasificare a lor cu o ordine etalon, rezultată din examinarea unor persoane adulte, cu un înalt nivel spiritual și de o moralitate constatată. După devierile dela această ordine etalon, Fernald judeca gradul de moralitate al fiecărui examinant. Această metodă a fost modificată și completată de Prof. Iacobohn-Lask, în următorul sens:

Se suprimă operația de ordonare a unei serii de fapte lăudabile, în schimb se cere ca fiecare treaptă din ordonarea faptelor reprobate să fie motivată. În acest chip evaluarea sensibilității morale a candidatului se face mai ușor și mai exact. Candidatul îi se va cere să judece lucrurile curat, omește, fără prejudecăți curente sau prescripțiile codurilor penale.

Firește că această metodă este deabia la începuturile ei. În orice caz ceea ce a fost mai greu, s'a făcut, urmând a se perfecționa din ce în ce.

Proba lucrului. Testelor s'a obiectat că au o aplicare de toate zilele, completă, și produc mai mult un randament izolat, nici decum un lucru pe care-l întâlnim în practica cotidiană, în ansamblul său. În acest fel nu am avea o situație reală. Execuția unui ansamblu de lucrări, pune în funcție în același timp mai multe facultăți sufletești, ca, voință, sentiment, inteligență și permite stabilirea comportamentului subiectului și deducerea proprietăților sale caracteriologice. În examenul prin teste se poate și până la ce punct, o soluție a fost executată.

În proba lucrului, se poate vedea chiar cum subiectul primește lucrul, cum procedează în execuția lui. Această probă ne dă ocazia unui studiu calitativ al subiectului. Se poate stabili tipul voluntar, sentimental, alte calități ca prudența, pedanteria, organizație, seriozitate, nervositate, perseverență, decizia și toate calitățile sale în astfel de împrejurări. Felul cum se comportă subiec-

tu, poate fi încă îngreuiat de condițiile tehnice ale lucrului, — obligația unui ritm determinat (lucrul forțat) repetiția, (monotonia) lucrul izolat sau colectiv.

Se va obține un diagnostic general și complet al subiectului.

Proba lucrului a fost întrebuițată deja de Binet în examenul făcut copiilor pe care i-a pus să execute diferite lucruri. A mai fost experimentată această probă de o mulțime de psiho-tehnicieni, în scopul găsirii și orientării profesionale. Desigur că și în contra acestui fel de cercetare s'au adus numeroase obiecții. Astfel Th. Valentiner e primul care a făcut un studiu sistematic asupra unor indivizi prin această probă. El relevă că: Proba lucrului este ca și un test de o valoare simptomatică foarte diversă și că nu se poate determina decât pe cale empirică. Prin urmare: Una din necesitățile capitale și indispensabile, înainte de aplicarea acestei probe, dacă ne mărginim că ele să fie, putem stabili valoarea lor prin un control practic.

Psihologia lucrului nu este până în prezent fericită prin îmbogățirea unei forme nestabile a probelor de lucru.

VI. Totalizarea rezultatelor.

Individualitatea candidatului și aptitudinile sale profesionale au fost privite sub diferite unghiuri. Poate că cea mai grea operațiune este cea menită să încoroneze toate rezultatele parțiale și să ne dea o privire generală asupra candidatului.

Aceste convergențe le-a înfățișat mai bine Liebenberg (op. cit. pag. 27), care ne arată întreaga operație a determinării aptitudinilor. Astfel el ne înfățișează foarte plastic procesul relațiilor dela primii factori în spre orientator în modul următor:

Paralel vor merge relațiile școlii, medicului școlar și părinților, fiecare în direcția sa, pentru determinarea aptitudinilor, cari stau în afară de ei. După ce aceste sunt făcute, intervine psihologul și medicul specialist, iar în ultima instanță, orientatorul.

Grafic se orientează în felul următor :

1. Școala. Medicul școlar. Casa părintească.
2. Medic specialist. Aptitudine, Psihologul profesional.
3. *Orientatorul.*

Toate aceste date dela șirul 1. și 2. informează asupra aptitudinilor candidatului, informații pe cari le primește orientatorul profesional.

Iată cum psihologia experimentală care la început credea că se va putea mărgini exclusiv la metoda matematică, își va da seama acum că nu numai cantitativ, dar mai ales calitativ, forțele sufletești, au o însemnătate destul de mare.

(Va urma).

D. Roman, inv.

Importanța gustului de cetit în școala primară.

Sufletul învățământului primar este gustul de cetit. Gustul de cetit pentru învățământul primar este ceea ce sunt razele binefăcătoare ale soarelui de primăvară pentru natura amorțită de viscol și ger.

Precum razele călduroase străbat pământul amorțit de ger și chiamă la viață firea naturii împodobind-o cu verdeață, flori și mireasmă, ca astfel să aducă nădejdea vecinică a învierii.

Tot la fel și gustul de cetit are menirea de a pătrunde adânc în sufletul copilului, trezindu-l din răceala și amorțeala neștiinței, la viață nouă, adică la știință, — împodobindu-l cu frumusețile limbei noastre și ce e mai mult îmbalsamându-l cu mireasma dulce și sfântă a simțirei românești.

Precum ploaia răcorește și înveselește florile ofilite de arșița soarelui, astfel va înveseli sufletul copiilor, bucățile de cetire și poeziile frumoase, luate din lumea lor și apropiate de sufletul lor micuț și dornic de viață și știință.

Însă ca să dezvoltăm gustul de cetit în sufletul micuților, ne trebuie stăpânire de noi înșine, răbdare și bunăvoință : a observa greșelile și a le îndrepta cu iubire părintească. La citire vom obișnui pe scumpii noștri mi-

cuți să cetească, fluent, corect, logic și estetic și numai o astfel de cetire arată că învățatorul și-a făcut pe deplin datoria.

Prin o muncă sistematică urmată zi de zi, prin explicare temeinică și repetiție deasă ușurăm elevii și le dăm posibilitatea de a-și valoriza forțele sufletului lor micuț și trezind în capul lor nevoia de a munci.

În orele de șezătoare, citindu-le diferite cărți și reviste, punându-i să declame și făcând cu ei producțiuni teatrale, pe lângă că dezvoltăm în ei interesul nevoiei de muncă îi punem în contact cu limba vie, sufletul de viață al neamului românesc, care va avea menirea sfântă să cucerească pe neștiute sufletul micuților și ca prin farmec să-i lege de carte, făcându-i-o dulce și plăcută, precum spune și poetul :

„Mult e dulce și frumoasă,
Limba ce vorbim...”

Dacă învățătorul a ajuns acolo să dezvolte gustul de citit în sufletul copilului, i-a dat „cheia înțelepciunii” (vorba francezului) și l-a învățat nu pentru școală ci pentru viață — scopul suprem și adevărat al învățământului.

Ioan Modran, inv. dir.
Selimbăr.





VIATA CULTURALA SI NATIONALA A SATULUI

Chemare către tineret

„Sângele feciorilor tăi s'a stricat și
inima lor a putrezit?”...

Al. Russo, Cântarea României.

În aceste vremuri grele, dar vremuri istorice, pe cari le trăim uneori cu atâta indiferență, alte ori cu atâta mărunță patimă — niciodată însă, fără un scop mai înalt; — când o lume întreagă se sguode din temelii, iar o țară mândră ca a noastră se sbate până în adâncul ființei căutându-și o viață pe care o merită — dar pe care nu i-o dăm —; când țara îndurerată caută cu desna-dejde un ajutor, s'ar părea că strigătul marelui Russo ar fi, din nefericire, adevărat.

O țară scumpă! Oare să fi stricat sângele feciorilor tăi și să fi putrezit inima lor? Oare să nu mai fie pe întinsul plaiurilor tale inimi calde cari să nu te audă și înțelege? Oare să nu mai fie nici unul, din acei mulți pe cari cu duioșie i-ai legănat și crescut cari la chemarea ta să nu-și simtă pieptul bombat și inima aprinsă de un năvalnic foc?

Oare să nu mai fie nici unul, dornic de-ași pune, cu mândrie și desinteres, paloșul la picioarele tale, ca să lupte, să braveze, să ia destinul de piept și să-i răstoarne valorile, să înfrunte catastrofele prin prea puțină frică, să se consume pentru tine ca o flacără ca să răzbați, să te înalți, să strălucești?

Oare să nu mai fie tineri pe cari grija de viitorul și binele tău, să nu-i urmărească ca o permanentă obsesie, care să nu le dea liniște și pace? Să nu mai fie inimi, cari prin bătaia lor caldă și tare să nu-ți deschidă un drum nou în fruntea popoarelor?

Oare să nu mai fie tineri plini de avânt și dragoste de muncă cari cu jertfe sublime — cum numai tinerețea poate da — să nu-ți dea drum nou, ideal nou, viață nouă?

Oare să nu mai fie tineri cari să se simtă plini de ei înșiși, plini de o năvalnică putere care s'ar vrea rodnic revărsată, ca să aducă fior de viață nouă?

Unde sunt acești tineri ai tăi o țară!

Oare florile tale au început a inmușura veștede, ori bruma este aceea care ofilește din vreme podoaba ta? Oare sângele feciorilor tăi s'a stricat și inima lor a putrezit?

Nu, țară scumpă!

Dacă bruma acestei biete vieți a putut ofili și pleca atâtea calde și nobile avânturi, ea n'a putut ingenuchia această sublimă stare a vieții „tinerețea fără bătrânețe”, tinerețea care învinge, tinerețea sinceră, entuziastă, creiatoare.

Dacă astăzi e desorientată și — poate — rătăcită pe atâtea căi, este pentru că se caută pe sine, pentru a se pune la dispoziția țării.

Țara are lipsă de forțele biruitoare și desinteresate ale tinereții. Tinerețea este viață clocotindă, iar țara are lipsă de viață nouă. Tinerețea este jertfă și țara are lipsă de multe jertfe. Tinerețea este puternică, iar țara se vrea puternică.

Un tineret entuziast și muncitor imprimă viață nouă unei națiuni; îi împrumută un alt ritm, un alt ideal. Tineretul este labora-

torul minunat din care ies formule nebănuite de progres.

Tineretul este floarea și speranța națiunii; este tăria și viitorul ei!

Acestui tineret trebuie să i se arate merrerea sa de azi și de mâine. Mai mult. Trebuie să fie convins el însuși de rostul lui sublim: regenerarea unei lumi.

Trebuie să fie convins că țara fără ajutorul lui efectiv rămâne stearpă în idei și acțiuni mari și nobile, știut fiind că toate acestea se nasc numai la temperatura și avântul tinereții.

Este cunoscut că tineretul de azi uitat și desconsiderat — uneori umilit — a plecat singur în căutarea lui, în căutarea rostului lui. De aci frământările acestea fără astâmpăr dela o vreme — cari altfel denotă belșug de vitalitate — aceste băjbăeli cu rost și fără rost, ale unui tineret lipsit de o binefăcătoare conducere părintească la intrarea lui într'o lume de compromis și promiscuitate.

În ciuda tuturor împrejurărilor, tineretul va trebui să se ridice, ca împreună cu el să ridice țara.

Va trebui să se devoteze cu credință muncii, unei munci cinștite și constructive, singura în stare să ridice lucrurile acolo unde cu toții vrem să ajungă.

Fiecare unde-i este locul să fie nu numai un element muncitor, un bun slujbaș; mai e lipsă să fie un conștient animator, uneori un duh nou pentru o viață nouă, o celulă viabilă dintr'un mare organism în plin progres, ca să sfințească cu adevărat locul pe care-l ocupă.

În această țară unde lucrurile au rămas în cea mai mare parte, tot la starea de-acum 50—60 ani, sunt de lipsă profeți ca să ne cheme la o viață nouă, din somnolența în care ne complacem de-atâta amar de vreme. Să ne sğudue, să ne trezească spre alte adevăruri, să ne cheme pe toți „să luăm lumină nouă“ că lumina luminează, întărește, ridică și însănătoșează.

Așa își vrea țara mândra sa tinerețe. O vrea muncitoare și răscolitoare de adevăruri

și valori noi, premergătoare unor vremi ce va să vie.

În așteptarea acelor vremi mă gândesc la tineretul învățătoresc de pe întinsul țării.

El, înaintea tuturor, trebuie să fie frământat și pătruns de marea misiune ce-o are de îndeplinit; pregătirea unor generații mai bune, mai luminate, mai active și mai energice.

Să se inspire deci, din marile prefaceri ce se întrevăd, pentru a pune fundamente noi la temelia generațiilor viitorului. El plămădește și frământă aluatul din cari vor eși oamenii de mâine. În mâinile lui stă deci viitorul țării. Și nu este o banalitate afirmația aceasta ci adevărul adevărat de care trebuie să se pătrundă și să fie demn. Nu ca până acum.

Să se clădească cu credințe bune, cari să dea, nu un rod oarecare, ci adevăratul rod.

Să zidească, cu inima curată, suflete, cari să fie mâine oamenii de cinste, muncă și voință.

Să nu se mărginească a fi niște docili și buni funcționari care-și fac datoria. Nu. Aceasta este cina lor de până acum. Ați face datoria, chiar conștiințios, — în aceste vremuri — este prea puțin. Aceasta o poate face orice simbriaș — și sunt atâția — dar nu „apostolii neamului“. Lor li-se socotește numai sufletul cel pun în zi peste această datorie. O lume nu se poate crește și îndrepta prin „datorii“ ci prin suflete curate și calde și cu jertfe multe. Crești suflete cu toată răspunderea, dar și toată libertatea și inițiativa.

Vezi că metodele sunt prea mucegăite, iar programele prea strâmte, iscodește ceva mai bun. Să fie întreaga țară un imens laborator de muncă, nu un ironic teatru de marionete. Frământările dovedesc și aduc viață nouă, forțează progresul, pe câtă vreme inerția, aduce, mai curând ori mai târziu, moartea.

Învățătorilor li se spun astăzi în decădere „apostoli“. Ei bine, să facă din această poreclă un renume. Să materializeze cuvântul. Să fie purtătorii de lumină și împrăștiătorii

de cinste și belșug în oropsitele noastre sate. În jurul lor să graviteze tot și sub îndemnul lor să se facă tot. Și în satele noastre mai e mult de făcut. Să se avânte cu toată căldura sufletului lor tânăr ca să zidească o lume nouă, o lume mai dreaptă care să-i așeze la locul de cinste ce i se cuvine și care să îndrepte astfel nedreptatea ce i se face azi acestui harnic și neprețuit slujbaş.

Apostoli ai satelor noastre!

Voi cari munciți cu trudă și'n tăcere, prin funduri uitate de văi, pe aspre înălțimi de dealuri și pe întinsele câmpii ale țării, ca să coborâți în umilele colibe, frânturi dintr'o viață mai omenească, unde puneți suflet din sufletul vostru mare și inimă din inima voastră caldă, unde vă puneți ce-i mai mulți dintre voi plămân din firavul vostru plămân, ca să plătiți cu sânge dragostea ce vă leagă de glie și neam — opriți-vă un moment și cercetați vremurile! Nu vă spun nimic? Nu le sesizați măreția? Nu le simțiți chemarea? *Fiți demni de menirea care vă onorează, organizați-vă sincer și porniți cruciada muncii pentru ridicarea școlii și țării!*

Țara are lipsă de voi chiar în primele rânduri. Dați-i mai mult decât ajutorul; dați-i sufletul vostru. Dacă-i trebuie căldură, aprindeți-i un rug din inimile voastre calde ca să se poată încălzi. Dacă-i trebuie suflet, dați-i sufletul vostru maritim. Dacă-i trebuie cinste dați-i crinul curățeniei voastre.

Dați-i cei trebuie și mai mult decât îi trebuie. Arătați-vă demni de vremurile mari prin cari trecem. Arătați că rostul vostru pe acest pământ este așa de frumos cuprins în versurile:

„Aici infipt adânc în solul strămoșesc

Lupt, rabd și deger ca să'nfloresc și să rodesc“

(A. Cotruș).

Se mișcă tineretul. Se trezește. Este tineretul dornic de muncă și jertfe. Va auzi el, chemarea țării? O va înțelege? O va ajuta?...

... Iată-i trăind ceasuri mari! Se vor sili a fi la înălțimea lor? Este timpul din urmă, când vor mai putea dovedi că „sângele lor nu s'a stricat, iar inima lor n'a putrezit“ ci deabia acum începe să inflorească.

Ioan Albescu.

Cercurile culturale

Cercurile culturale învățătorești au fost înstitute cu scopul de a crea învățătorului un mediu competent și pentru a da prilej inv. să se instruiască, să se consulte cu colegii, în privința problemelor culturale. Mulți le găesc inutile și așa este dacă nu se țin cum trebuie. Pedagogia este o știință practică și într'o continuă evoluție, metode noi neagă calitatea educativă a celor vechi, ba ceva mai mult, chiar curente noi, între ele se critică ca niște dușmani de moarte și întreaga literatură a acestor curente noi, și-se pare un vast câmp de bătălie, cu o complicată armătură de argumente.

Se scormonesc metode noi ca să spargă zidul ignoranței. De unde să-și însușească învățătorul aceste metode decât din cărți sau din conferințe?

Aceste două izvoare prin înlanțuirea lor măresc volumul și limpezesc cunoștințele celor interesați. Toți citim, însă nu toți asimilăm la fel și cum unele curente sunt extremiste ușor putem cădea în pantă greșită.

Nu zicem că este bună această nepăsare față de aceste curente în educație, dar nici primirea lor dogmatică nu o admitem și aici se poate vedea importanța cercurilor culturale. Invățătorii adunându-se să se instruiască și să experimenteze ca'ntr'un seminar pedagogic, se cere muncă pentru cei cu subiecte la ordinea zilei și disciplină și bună cuviință din partea fiecăruia.

Am făcut parte din mai multe cercuri culturale și drept să vă spun în unele nu mi-a plăcut procedul. Nu insist asupra procedului care-mi pare greșit, din cercul meu,

fiindcă n'aș contribui cu nimic, ci fac modeste propuneri pentru mai bine, care poate în alte județe se practică.

Ședința intimă are două demonstrații:

Lecție practică și conferința intimă.

Lecția practică are o importanță capitală în activitatea dascălească. Este o demonstrație a unei metode mai vechi sau mai nouă, mai bună sau mai puțin bună și aici se poate vedea eficacitatea metodei, deci merită puțină atenție. Se naște întrebarea: cine să propună? Sau mai precis: după ce criteriu să fie desemnat propunătorul? Unii sunt de părere ca învățătorul strein de clasă să țină lecția practică, susținându-și părerea, că la examene nu se dă învățătorului elevii lui la lecția practică, acest procedeu este practicat și în cercul din care fac eu parte.

E justă această argumentare, dar trebuie să avem încredere că predă învățătorul la clasa lui, nu fiindcă s'ar oglindi mai bine metoda, ci fiindcă este cu neputință să se deplaseze comisia la clasa fiecăruia din candidați.

Calitatea metodei învățătorului, la clasa respectivă se poate constata și asta ar fi cea mai justă apreciere, fiindcă fiecare am constatat că elevii împrumută odată cu cunoștințele și metoda dela învățător și este un adevăr pedagogic: schimbarea de metode produce dezorientări.

Bazați pe aceste considerente, eu sunt de părere ca propunătorul dela cercul cultural să țină lecția la clasa respectivă, indicându-i-se clasa, obiectul și subiectul, ce urmează la predat. S'ar mai aduce contra și argumentul că învățătorul clasei respective, din motive orgolioase ar fi tentat să predea lecția odată, pentru a doua oră, ca să aibă reușită în fața colegilor. După fiecare lecție să se facă o critică bazată pe argumente psihologice și metodice, (nu din invidie) evidențind și eloguind și părțile bune, nu numai arătând pe cele rele. Să i se dea propunătorului voie să răspundă la critică, iar observările să se însemneze în procesul verbal fără părtinire, să se semneze de toți membrii și să se înainteze revizoratului școlar spre a se atașa la statul personal al respectivului.

Astfel procedând am evita de a mai cădea soarta (trăgând sorți din pălărie) de a ține lecție fără să fi pregătit așa cum se întâmplă de multe ori.

Conferința intimă.

În conferința intimă se poate trata un subiect pedagogic, științific, literar, recensia unei cărți, de către un învățător. Subiectul să se dea din vreme și numai la trei învățători spre a se pregăti după izvoarele ce le are, iar dacă se poate celor talentați pentru a fi expuse liber.

În ziua ședinței cei 3 să tragă la sorți dacă nu se învoiesc unul să expună iar ceilalți să critice la urmă când li-se dă cuvântul de către președinte putând să opineze și din cei care n'au pregătit. Prezența celor 3 conferențieri o justific pe următorul argument: cel care a avut norocul să conferențieze, poate a trecut cu vederea peste ceva, sau din lipsă de izvoare, să privească obiectul numai pe o parte, pentru că nu este specialist. Conferențierii completează și pe lângă asta, naște emulație în cercetări, fiecare având ambiție să privească problema cât mai complet. Procedând astfel, ședința intimă ia caracter de școală, iar cei care profită sunt învățătorii. Dacă un învățător este mai iscusit, când este prilejul și este bine să se creeze, să se experimenteze un metod nou la lecția practică, iar la conferință să se expună teoretic. Găsesc necesar ca să se experimenteze, nu numai să teoretizeze, fiindcă putem înțelege, ne încălzim ușor la noul metod, dar atunci are valoare când îl utilizăm.

În ce privește propunătorii și conferențierii să se împartă subiecte cu rândul în așa fel ca fiecare să țină lecție și conferință.

Nu unii țin în fiecare an, iar alții deloc. Dacă privim cercul cultural ca un seminar pedagogic, atunci fiecare este chemat a-și încerca facultățile (dar să nu ni-se ceară prea mult, după cum se obișnuiește) iar dacă îl privim ca o povară, fiecare e dator să pună umărul.

Conferințele publice e de dorit a se ține liber cu subiecte din viața poporului nostru.

Cu toții avem cuvânt ca să consultăm cele expuse de mine și ași dori ca să fiu aprobat de colegi, cel puțin în parte și nu cu pretenția că acesta este cel mai bun procedeu. Se găesc și alții cu păreri poate mai

bune și îi rog să mă completeze tot sub acest titlu....

Sebeșul de jos, 12 Nov. 1935.

M. Faur, inv.

Noi și Vecinii

„Ochiul e sfeșnicul trupului. Dacă ochiul tău e sănătos, tot trupul tău va fi plin de lumină.

Ev. Matei Cap. 6 vers 22.

Dacă „ochiul e sfeșnicul trupului” cum spune Evanghelistul, apoi ochiul prin care un popor privește dincolo de ziua de azi, ochiul, care e sănătos, luminează drumul cel bun al viitorului, care deschide drumul ce duce spre biruință și progres, este tineretul.

În acest tineret stă închis ca într'o sămânță de rod, toată fala și nădejdea de mâine a țării. Intocmai cum gospodarul după atâta trudă și oboseală așteaptă belșugul seminței aruncate pe ogorul său, tot așa și țara poate mai mult ca oricând, cere astăzi tineretului, o muncă sănătoasă și cu un rod bogat.

Pentru buna lui creștere, pentru buna lui îndrumare, nimic nu trebuie precupețit. Dacă cu ajutorul Celui de sus și viața celor opt sute mii de mucenici ne-am văzut astăzi în vechile hotare strămoșești dela Nistru, Tisa și Marea Neagră, datorită noastră a tuturor, este de a veghea zi și noapte la hotarul țării noastre, făcând din fiecare Român un bun și vrednic cetățean de mâine, dându-i lui toată vigoarea sufletului și a trupului său.

Și cel dintâi care a văzut primejdia furtunii ce ne amenință mereu, a fost însuși Marele nostru Rege Carol II, dirigiuitorul destinelor țării și neamului nostru. Frământat de gândul unei regenerări morale mai ales a tineretului nostru, Majestatea Sa a fixat planul unei mărețe opere de educație într'un spirit disciplinat, cerut de asprimea vremurilor ce trăim.

Așa a luat ființă „Straja Țării”. Această instituție de educație, care deși se găsește numai la începutul activității sale, totuși da-

torită valoroșilor îndrumători și conducători, au organizat vara trecută o excursie într'o țară vecină și prietenă, Polonia.

Această excursie a fost pregătită pentru un timp de o lună de zile, într'o tabără a ofițerilor de rezervă numită Rozewin, de pe malul Mării Baltice. Într'un cerc de intelectuali, în număr de șase sute persoane din toate ramurile vieții sociale, puturăm ca într'un timp relativ scurt, să închegăm între noi și ei o strânsă prietenie, o admirație necrezută până atunci față de noi și țara noastră.

Oameni înalți, voinici și bine echipați, cu armele pe umeri, chipiuri cenușii, uniforme cenușii, oțel strălucitor de baionete, cu ochii mari ce strălucesc veseli sub negre cozorocuri, stau gata oricând. Ei merg cu pasul hotărât și mândru, dându-și seamă, că alcătuesc o forță de aproape 400.000 de tineri, de cetățeni ai Statului Polon, organizați și conștienți de menirea lor. Acest tineret este crescut în spiritul naționalist și patriotic.

După cum idealul premergătorilor lor, a fost recucerirea libertății, tot astfel idealul tineretului lor de astăzi este de a face din statul lor un stat puternic. Ei sunt organizați în asociații ce numără mii de tineri, mâine aceste organizații vor putea ușor urma sfatul decedatului I. Pilsudski, făuritorul Poloniei noi, asigurând neatârarea și existența statului lor.

Unul dintre cei mai buni profesori ai lor de Educație națională ne spune într'o conferință a sa că: fiecare român și fiecare organizație a tineretului Român fără deosebire

de partid politic și concepții personale, le este prietenă.

Tot el continuă: noi nu urmărim să facem reclama țării, nici a tineretului nostru, pentru că cunoaștem valoarea noastră și n'avem nevoie de nici o reclamă.

Dorim numai ca cele 18.000.000 de Români să cunoască adevărul despre noi, să cunoască atât calitățile noastre, cât și defectele. Astăzi se pot găsi Români cari cred că Polonia este o ființă slabă, săracă și răutăcioasă, care nu lasă Europa să trăească în pace.

Astăzi se pot găsi polonezi cari își închipuie, că România este un stat vasal în Europa occidentală care ar număra mulți analfați.

Adevărul este că am avut nefericirea să auzim multe neadevăruri despre noi; să vedem cum sămânța otrăvită a Ungurilor revizionisți dusă cu atâta trufie de femeile lor

frumoase și vinurile de Tokai, orbînd ochii lumii cu minciunile și neadevărurile lor.

Să nu se mai zăbovească, ci toți acei cari sunt chemați să conducă destinele țării noastre în străinătate, să pornească o grabnică acțiune contra propagandei maghiare, care a umplut lumea cu minciunile și insultele la adresa țării și a neamului.

Iară noi dascălii neamului, cei cari avem să ducem la îndeplinire această sfântă și grea misiune acolo în satele noastre unde viața copiilor și a țaranului nostru este mai curată decât apa cea limpede de izvor, să strângem în jurul steagului nostru scump tineretul, să-l gătim pentru ceasul cel greu de mâine, să infiltrăm în el dragostea de neam și țară, așa cum a înțeles-o și o înțelege tineretul Polon.

Popa Oprea Aurel,
inv. Sadu-Sibiu.



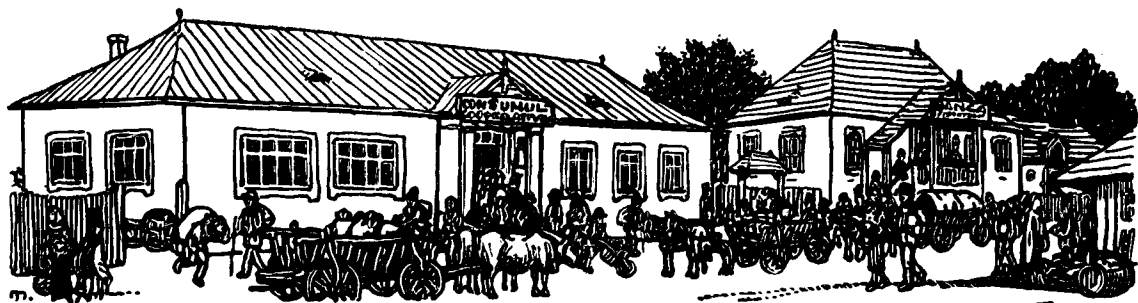
BCU Cluj / Central University Library Cluj

Invingere?

*Pe un fir aurit o stea a lunecat
Și s'a topit în noapte la apus...
E nor aprins pare că arde-un sat
Atâta oaste unde s'o fi dus?
De unde vin pe drum prin praf și fum
Atâtea care... clopotul când plânge?
La ce rămâne 'n urma lor pe drum
Un fir întins și roșu ca de sânge?*

† *M. Cunțan.*





Viata Economică a Satului

Manifestările cooperatiste dela Sibiu

Sibiul metropola cooperației ardelenene

Toate năzuințele trecutului cooperației ardelenene, răsărite în sufețele percursorilor ei ca Visarion Roman, Aurel Brote și alții și-au găsit înfăptuirea în realizările dela Sibiu prin instituțiile ce se află astăzi în ființă în fruntea cărora stă: Federala „Infrățirea”, cea mai veche federală din Ardeal, Banca Populară a „Învățătorilor”, Cooperativa de librărie „Spiru Haret”, Cooperativa de valorificare „Visarion Roman”, Cooperativa de păduri „Negovanul” și Federala cooperativelor școlare.

Pentru cunoașterea vieții cooperatiste din acest județ, Domnul Ministru Mihail Negură a primit invitația operatorilor dela Sibiu de a lua parte la manifestațiile cooperatiste ce s'au desfășurat cu prilejul inaugurării cooperativei de librărie „Spiru Haret” și a localului cooperativei „Biruința” din com. Sadu.

Inaugurarea cooperativei „Spiru Haret”

În prezența celor peste 100 învățători și a invitaților veniți și din alte județe s'a făcut sfințirea cooperativei „Spiru Haret”. Slujba religioasă săvârșită de Pr. Neagu și impresionantele răspunsuri ale corului învățătorilor, care preamăreau solidaritatea lor și în fapte, au mișcat adânc asistența.

Se aflau de față D-nii: Ministru Mihail Negură, N. Regman, Prefectul jud., Eugen Piso și I. N. Ciolan deputați, Stefan Ioan

Președintele consiliului general al cooperației, D. Bobină, Director general în centrala consumului, Inspectorii cooperației Gh. P. Andreescu și Mina I. Grădinaru, I. Dragomir revizor școlar, etc.

DI Deputat I. N. Ciolan, președintele cooperativei, a arătat întreitul scop pentru care s'a înființat aceasta instituție: să procure cărți românești publicului sibian, să procure cărți didactice pe un preț efitin învățătorilor și să realizeze colportajul cărților pentru popor prin cooperativele școlare.

D-sa a mulțumit D-lui Ministru Mihail Negură pentru participarea sa la această solemnitate ca și membrilor cooperativei pentru sprijinul și încrederea ce o dau cooperației.

DI Ministru Mihail Negură își manifestă bucuria ce o are, când vede că în jurul steagului cooperației vin să se înscrie cei dintâi învățătorii și preoții satelor.

D-sa face constatarea că aici în Sibiu, învățătorii ca și cooperația și-a găsit omul, care să facă aceste realizări prin DI I. N. Ciolan. Și acest fapt e cu atât mai îmbucurător, cu cât observă D-sa că între conducători și membri sentimentul unirii este desăvârșit și în această unire stă și trănicia operei ce se sfințește acum. Recomandă învățătorilor să caute a creia caractere, a ieși din cei patru pereți ai școlii și a pune școala în slujba intereselor populației satelor.

DI Stefan Ioan, președintele consiliului superior al cooperației, evocă timpurile lui Spiru Haret, când învățătorii entuziasmați de

apelul ce li s'a făcut, au reușit să schimbe fața satelor noastre din vechiul regat. Relevă activitatea D-lui Deputat Ciolan, care face parte din falanga tinerilor cooperatori ce continuă opera începută de generația trecută.

Vizita dela cooperativa „Negovanul“

La cooperativa de păduri „Negovanul“ Dl. Ministru Mihail Negură, a putut constata că pădurea pe care i-a încredințat-o Statul spre exploatare este administrată în cele mai bune condițiuni, iar munca românească își găsește un plasament și printre locuitorii județului. A felicitat consiliul de administrație și pe Dl. Inginer Cilofan, delegatul Centralei cooperative de organizare, îndrumare și control pentru îndrumările tehnice pe care le dă cooperativei.

Vizita la cooperativele din comuna Porcești

Dl. Ministru Mihail Negură însoțit de Dnii: I. N. Ciolan, Stefan Ioan, D. Bobină, E. Piso deputat, N. Regman, prefectul județului și A. Gălea, asesor consistorial, a putut vedea frumoasele realizări cooperatiste ale acestei comune, începând cu cooperativa școlară, cea dintâi cooperativă școlară înființată după războiu în anul 1925 cu secție de tâmplărie, bucătărie și o frumoasă bibliotecă, toate conduse de către școlarii sub supravegherea corpului didactic. Tot aici a luat naștere și a funcționat Federala cooperativelor școlare, care a organizat prin sfaturi peste 1500 cooperative școlare din întreaga țară și pe care le-a aprovizionat și cu mărfuri.

S'a vizitat apoi Căminul Cultural unde s'a admirat localul ce cuprinde o sală mare de joc și pentru teatru și o bibliotecă populară.

De aici s'a trecut la cooperativa de consum deasemenea cu un frumos local propriu, a cărei activitate a început în anul 1920, fiind cea dintâi cooperativă de consum înființată în județul Sibiu.

Tot în această comună funcționează banca populară „Turnu Roșu” cu o bogată activitate cooperatistă desfășurată dela înființare până azi.

Toate aceste instituții au fost înființate și conduse de către Dl. I. N. Ciolan, deputat.

Congresul cooperației Sud-ardelene

În după amiaza aceleași zile a avut loc în sala Prefecturii din orașul Sibiu, congresul cooperației Sud-ardelene convocat de către Federala „Infrățirea” din Sibiu. Au participat delegați din județele: Sibiu, Făgăraș, Târnava Mică, Târnava Mare, Alba și Hunedoara.

Au luat parte din partea organizațiilor superioare cooperatiste D-nii: Stefan Ioan, președintele consiliului superior al cooperației, I. N. Ciolan, președintele Centralei de consum, I. Bârsan, prefectul Județului Făgăraș, Inspectorii Gb. P. Andreescu și Mina I. Grădinaru din Centrala Cooperativă de Îndrumare și Control.

Dl. I. N. Ciolan a arătat D-lui Ministru Mihail Negură situația grea a cooperației ardelenene, care fiind o mișcare tânără are de luptat cu greutăți mult mai mari decât cea din vechiul regat. De pe urma pierderilor din conversiune, băncile populare și-au întrerupt activitatea lor rodnică bazată pe principii morale și sunt amenințate de a fi desființate.

Dacă băncile pe acțiuni sunt îndreptățite a cere ajutor, cu atât mai mult are acest drept cooperația care n'a speculat banul și a făcut adevărată operă de înstărire economică prin cele 250 cooperative de credit dela sate. D-sa închee cerând ca întreg creditul țărănesc să fie acordat numai prin băncile populare, băncile pe acțiuni neavând ce căuta la sate.

Dl. Dobre a citit D-lui Ministru Mihail Negură și un memoriu cu doleanțele cooperației ardelenene.

Dl. Ministru Mihail Negură răspunde că prin măsurile ce s'au luat din partea Guvernului, cooperația de credit va fi salvată prin asanarea instituțiilor care merită să fie ajutate din partea Statului. Prin aplicarea Legii Cooperației și a Legii Conversiunii, cooperația va primi cota ce i se cuvine pentru acoperirea pierderilor suferite prin reducerea creanțelor.

D-sa a insistat asupra superiorității sistemului cooperatist care nu este departe de ziua când va înlocui sistemul capitalist care va pierii prin propriile sale greșeli.

A făcut apel către cooperatori de a administra instituțiile cu cât mai multă grijă.

D-sa termină făcând apel către cooperatori de a ajuta pe înfometajii din Basarabia cu obolul lor.

D-l Octavian Pop a adus mulțumiri Domnului Ministru în numele cooperabilor.

Sfințirea localului Cooperativei „Biruința” din comuna Sadu

După congres D-l Ministru Mihail Negură a plecat însoțit fiind de D-nii: E. Piso deputat, N. Regman prefectul județului, I. N. Ciolan deputat, A. Gâlea asesor consistorial, Stefan Ioan președintele consiliului superior al cooperației și D. Bobină Director general, în comuna Sadu pentru sfințirea localului cooperativei „Biruința”.

După frumoasa primire făcută la intrarea în comună, oaspeții au putut admira unul dintre cele mai frumoase localuri de cooperativă. După slujba oficioasă oficiată de preoții comunei, a luat cuvântul D-l Pr. D. Bunea.

D-l Inspector Mina I. Grădinaru a făcut istoricul acestei cooperative care s'a ridicat prin munca conducătorilor și încrederea membrilor.

D-sa a relevat munca fostului președinte D-l Șt. Drăghiciu, ca și a D-lui D. Dragomir actual președinte.

D-l Ministru Mihail Negură mulțumind D-lui Inspector Mina I. Grădinaru a laudat pe conducători declarându-se pe deplin mulțumit de spiritul cooperatist ce domnește în această comună, datorită căruia s'a ridicat acest palat în aceste vremuri de criză.

Înfăptuirile dela Sibiu dovedesc cu prisosință că mișcarea cooperatistă se întărește și progresează cu pași rezezi pe un teren sănătos, având în fruntea ei conducători luminați și devotați ideii cooperatiste, precum și adevărate organe de îndrumare și propagandă, prin organele de control ale Centralei Cooperative de Indrumare și Control.

Ceia ce este caracteristic, e că actualii conducători ai județului dau un concurs nelimitat cooperației, sprijinind în toate ocaziile acțiunile întreprinse de unitățile cooperative.

Mina I. Grădinaru

Intr'un album.

*Copil ești încă dragă
Și nu știi viața ce-i!
O carte este viața
Și mâna ta-i condei.
Tot scrii în ea cu sânge
Al vieții tale mit,
Când nu mai ai ce plânge
Povestea s'a sfârșit.*

† *Maria Cunțan.*





VIATA ADMINISTRATIVĂ A SATULUI

Câteva reflecții asupra legii pentru reformă administrativă

Probabil, momentul în care rândurile de mai jos vor fi văzute lumina zilei, proiectul actual trecut prin Senat a devenit lege votată și sancționată, deci nu-mi fac iluzia de a determina o cât de mică schimbare în economia proiectului.

Și-au spus cuvântul juriști cu greutate, reprezentanții asociațiilor funcționărești, specialiști și politicieni, fără a aduce vr'un aport menit să modifice structura legii.

Tot ce e pământean nu poate fi perfect, sau perfecțiunea numai relativă, dar nici legea de față, produsul creierului omenesc, oricâte inovații ar cuprinde, nu-i putem pretinde a fi desăvârșită. Iar rolul nostru celor încărcați în ogorul administrației sătești, e de a arăta la timp și în mod perseverent lacunele ei.

În privința stării civile încredințată de formă primarilor prin legea organică promulgată și unificată în anul 1929 s'au ridicat atâtea glasuri competente, demonstrând că marea majoritate a ofițerilor de stare civilă rurali, lipsiți de autoritatea de a celebra căsătoriile, ceremoniile împreunate cu închirierea lor nu se mai bucură de fastul și prestigiul cuvenit. Actul cel mai solemn, căruia i se dădea o deosebită importanță în trecut, ajuns-a a fi bagatelizat de înșiși perechile cari pășesc la căsătorie. Să nu mai discutăm asupra primarilor minoritari, cari se fac și caraghioși la pronunțarea formulei.

De câte ori n'am ajuns în situația penibilă de a dificulta primarului ținuta nedemnă,

sau de a respinge tinăra pereche prezentată în costumul de grajd și bucătărie, gesturi cari tind la ridiculizarea actului de căsătorie. Nu numai din punctul de vedere al competenței și prestigiului, dar și din punct de vedere juridic, starea civilă trebuia încredințată dela început numai notarului ca reprezentant al puterii centrale, așa cum s'a practicat la noi până la anul 1929.

Mentalitatea fraților din Vechiul Regat fiind cu totul alta — cu toate imperfecțiunile ei — deocamdată nu putem aspira la o modificare spre binele acestei capitale legi, prin urmare ce rost ar mai avea orice stăruințe asupra ei.

Spre a se întâmpina abuzurile, întreagă procedura alegerilor electorale s'a trecut exclusiv în atribuția magistraturii. Dacă în comună nu se află funcționarul demn de încredere acestei îndeletniciri și capabil a înfrunta ispitele politicianilor, pentru ce s'a mai introdus inovația întregirii posturilor vacante numai cu notari licențiați? În ce situație se va simți notarul suspectat, de sub tutela fostului coleg de Universitate, magistrat? Pe deoparte i se cer studii universitare-doctorat, îndatoriri și răspunderi nelimitate, de altă parte fără atribuții precise, subordonat primarului politicianist, în multe cazuri analfabet, iată atâtea anomalii cari l-au nemulțumit pe notarul de ieri și-l vor descuraja pe cel de mâine. Atâta timp, cât nu se vor ținea cont de rolul notarului în comuna rurală, nici o lege nu-și va atinge scopul, iar

legea actuală va avea soarta celor 2 surori abrogate.

Pe lângă dreptul constituțional și logica ne mai spune, că nici o lege nu se poate naște cu puteri retroactive, cum se întâmplă cu legea de față. Avem paremi-se vreo 2000 tineri absolvenți ai școlilor de notari înființate în baza unor legi, condamnați a rămânea fără posturi, parcă ei ar purta vina nedesființării la timp a acestor școli?

Nu-mi vine a crede ca acești absolvenți pregătiți și specializați anume pentru cariera de notar să poată fi tratați atât de mașter, încât să nu fie în primul rând plasați, căci alte posibilități pentru ei nu există. Altcum sunt sortiți a îngroșa numărul șomerilor intelectuali și împinși în brațele disperării, cea mai rea sfātuitoare.

Membri corpului didactic mai solidari și bine organizați, și-au știut impune voința contra pătrunderii licențiaților în învățământul primar. Ce facem noi? stăm resemnați cu brațele în sân. Așteptăm totul dela o uniune ajunsă în pragul falimentului, condusă de un președinte desinteresat, căci dacă n'ar fi cotizațiile aproape insuportabile pentru punga noastră sleită, nici n'am mai ști că avem și noi Uniune. Domnul președinte care se ilustrează prin irosirea fondurilor Uniunii, nu află de cuvânt a-și deranja comoditatea gras retribuită, pentru apărarea intereselor unei tagme care nu știe reacționa. Nu e mirare dar dacă actualul notar eschis dela orice înaintare, nu va mai putea ajunge după 30—35 ani de serviciu nici la retribuția licențiatului începător.

Dintre toate categoriile de funcționari ai țării, singurii notarii sunt loviți de grava nedreptate, punându-li-se stavilă la înaintare. Iar stabilitatea — eterna poveste — rămâne și de data aceasta de domeniul basmelor cu Feți frumoși și Ilene Cosinzene. Vina nu o poartă guvernanta, ci o purtăm noi cari nu ne știm impune.

Inovația cu numirea licențiaților în posturile devenite vacante o fi ea bună sau ideală în teorie, în practică însă prea precoce. Ne aflăm în plină ascensiune în privința pregătirii intelectuale a tineretului, dar nu la ace-

eași treaptă în a moravurilor și moralității. Acestui examen nu a fost supus încă nici un solicitant la o funcțiune publică.

Până la introducerea integrală a cărților funduare pe întreg cuprinsul Țării, toți licențiații vor da asalt numai la posturile din Ardeal în vederea lucrărilor private împreunate cu venituri, iar dincolo de munți va rămânea încă mult timp tot generația notarilor desculți, în ciuda tuturor legilor de unificare. Dacă corpul viguros n'are nevoie de medici, deasemenea și Ardealul mai putea dăinui deocamdată cu actualii notari specializați și destul de bine pregătiți, sub cărmuirea cărora au înflorit satele, iar regenerarea să fi început din Patria-mamă și numai după ce administrația de acolo ar fi ajuns la nivelul celei de aici, se putea pași cu un pas înainte spre perfecționare.

Judecând obiectiv, să cercetăm ce progres ar aduce tinerii licențiați administrației locale?

Poate plini de entusiasm asemenea focului de paie, teoreticește înarmați cu bagajul suficient, dar stângaci și nepregătiți pentru atmosfera aspră a satelor, nu vor fi în stare a trece peste toate obstacolele, iar desiluzia le va fi amară.

Crescuți în marile centre Universitare, instrăinați de sufletul țaranului, nu vor căuta să și-l apropie. Stăpâni pe Dreptul Roman, puțini vor fi în stare a da un sfat practic săteanului în multiplele și variatele lui năcazuri, o afirm aceasta din experiență.

Din peripețiile activității cotidiene, să povestesc un caz recent. O pereche pe cale de divorț, voinde a-și separa lucrurile, au consultat un avocat, care cu toate codurile în mână i-a sfătuit astfel, încât grație intervenției noastre venite la timp s'a evitat o crimă. Iar un sfat practic izvorât din suflet poate porni numai dela un om rutinat, căci bunul simț se naște, nu se învață.

Recunoaștem că acești tineri își vor putea asimila cunoștințele mai îngrabă ca alții cu studii inferioare, însă nu fără o oarecare experiență, care nu se poate practica și perpetua pe spinarea satelor noastre destul de roase de plaga politicianismului.

Săteanul nostru încă nu e obicinuit cu orele de audiență, cu ordonanță la ușa cabinetului, puțin îl privește pe el obrazul proaspăt bărbierit de fiecare zi, dunga dela pantaloni, sau floarea dela butoniera domnului notar, el vrea să fie servit și sfătuit la orice epocă din zi sau noapte. Din manierele noilor și tinerilor notari nu vor profita dealtfel nici satele.

Aprofundând și latura valorilor, vom constata că elementele bune vor îmbrățișa cariere demne poziției lor sociale în magistratură, armată, barouri și alte posturi de comandă, iar pentru ceilalți cariera de notar va fi un loc de refugiu, s'au mai bine zis un fel de purgator, din care-și așteaptă purificarea,

spre a putea trece în tabăra colegilor mai favorizați de soarte.

Îngăduindu-mi-se o nevinovată ironie, pot releva cazul cu măgarul țiganului, care a murit chiar în momentul când se obicinuiseră a trăi nemâncat, caz similar cu tinerii licențiați.

După rutina de câțiva ani, când ar putea deveni folositori gospodăriei sătești, li se prezintă ocazii pentru îmbrățișarea altor cariere mai rentabile, iar satele noastre vor fi condamnate a servi mereu terenuri de experiență pentru acești tineri.

Incheiu cu dorința de a rămânea proroc mîncinos, fiind sigur că aplicarea legii și viitorul îmi vor da dreptate. **D. Guranu.**

Întreținerea școlii primare

Am scris într'un număr al revistei din anul trecut despre întreținerea școlii primare, arătând mizeria în care trăesc școlile lipsite de mijloace și neachitarea la timp a cotei, din cauza elementelor cari se găseseră la cârma comunei, punând interesele școlii pe planul al doilea.

Am arătat dezideratul Asociației generale dela congresul din 1934, ținut la Iași, în care s'a cerut centralizarea cotelor, la comitetul școlar județean.

În congresul dela Timișoara, din a. c. deși această chestiune n'a fost pusă la ordine de zi, s'a cerut, ca în viitor să se pună. E bine să fie mereu discutată, în presă, în reviste, atâta timp cât școala nu este satisfăcută materialicește și continuă să fie amenințată de lipsă, neputând atinge scopul dorit.

Inv. dir. este direct răspunzător și dacă nu satisface trebuințele școlii e avertizat și amenințat cu pedepse. Organele administrative însă, cari poartă vina în fond, n'au fost trase la răspundere, pentru dezinteres și neexecutare a legii.

Di Ministru al Instrucțiunii Publice ținând seama de dezideratul nostru a decis centralizarea cotei de 14% la comitetul școlar județean, care va repartiza — în mod ech-

tabil — cu nevoile școlii. Deși forma e mult mai greoaie, câștigul e, că vor putea fi ajutate școlile sărace și li s'a tăiat drumul minoritarilor de a mai primi fonduri. Așa ni s'a spus și în conferința oficială, ținută în l. c.

Suntem după un nou început — de an școlar — și dacă privim situația materială a școlii, în multe comune e mai vitregă ca până aci. În trecut repararea localului școlar se mai făcea contând plata măestrului în arunc comunal, fără să plătească nimic în bani, ci se îndeplineau numai formele. Lemnele, le mai cumpăra comuna odată cu ale ei, azi le dă din pădure. Astăzi fără bani gata nu se poate face nimic și așa unele școli au fost amenințate să rămână nevăruite și nereparate, fiindcă comuna n'a vărsat comitetului cum i s'a ordonat, deși începutul anului școlar a trecut.

În această situație directorul școlii, numai prin autoritatea sa morală și a comitetului, a putut să angajeze reparația, urmând a se plăti ulterior, ori din buzunarul propriu, pentru ca elevii să între într'o clasă curată și văruită.

Centralizării cotelor i s'ar mai putea spune fond de alimentare al școlilor din județ.

Natural că intrucât s'ar ordonanța fiecărei școli, numai când varsă comuna respectivă, școala va fi amenințată să sufere, stânjenindu-se învățământul.

Nu e prea mult și iarna bate la ușe, combustibil nu e și prețul e destul de urcat. Vor fi și comune cari au avut și au bunăvoință să verse cota, dar nu încasează. Locuitorii nu pot ori nu vor să plătească. Deci se impun măsuri severe, ca Notarul și Primarul să fie controlați și cari nu varsă la timp cota, să se cerceteze și să fie trași la răspundere.

Eu cred că din sumele cari s'au vărsat, dacă comit. școlar județean ordonanța și celor lipsite, mai mult de cât au vărsat, toate școlile puteau fi satisfăcute cu cele necesare, pentru început de an școlar, intervenindu-se apoi prin Onor. Pref. ca cele renitente să sufere cele legale. Ex. comuna X. a vărsat

35.000 Lei i s'a ordonanțat școalei 35.000 Lei, comuna Y. a vărsat 28.000 Lei, i s'a ordonanțat școalei 28.000 Lei etc. deși poate momentan nu avea lipsă de atâția bani, ori câte puteri didactice ar fi. Deci i-am zis fond de alimentare, ca în continu să fie disponibil să alimenteze școlile și să acopere cheltuelile momentane și imperioase.

In felul acesta nici o școală n'ar suferi.

Este adevărat că suntem la începutul acestui sistem, care necesită f. mult lucru, și e spre organizare, trebuind modificată și legea comitetelor școlare, însă în județul nostru, credem, că având toată puterea DI Revizor, sprijinit de DI Prefect pe cari îi știm oameni de sprijin ai școalei românești, nu vor lăsa ca să tânăscă din lipsă și mizerie nici unele.

Aciliu, 27 Septemvrie 1935.

N. Martin, inv. dir.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Prefața

La „Din caierul vremii“ de Ț. M. Cunțan.

*Bătrână vreme torci într'una
Cu mâna rece ca de mort,
Ori bate soarele ori luna
La tine'n prag îți e tot una
Cine va țese — atâta tort?*





Oameni și fapte

La mormântul colegului învățător

† Nicolae Grozavu

Învățătorul-coleg N. Grozavu din Bogatul Român, în etate de abia 28 de ani, a căzut ca un erou, ținând aprinsă făclia culturii pe altarul datoriei până în pragul morții.

În iureșul nebun al plăcerilor și delirul egoismului degradant ce stăpânește o parte mare a societății de azi, acest anunț dureros, poate să nu însemneze o pierdere prea mare. Pentru noi însă, — pentru „tagma noastră” această pierdere, între împrejurările triste și sgârcite în noroc ca ale răposatului, este și rămâne un îndemn la solidaritate, la unirea voințelor și a jertfirei de sine pentru binele nostru și al neamului.

Știindu-l pornit din Vechiul Regat, din jud. Ialomița, pe aripile curate ale dorului de muncă, înarmat numai cu puterea idealismului, departe de ai săi, rămas vădov numai de un an, îngrijind și pe fiica sa, știam că nu i se vor face „onoruri de ultimul drum”, că nu i se va purta perinița cu decorații, că nu vor suna fanfare în cimitirul din marginea satului. De aceea am alergat eu cu trupa mea de 12 elevi, ca să-i aduc ultimul salut și să-i aștern pe mormânt semnul iubirii colegiale: o coroniță „tufănele, flori târzii”.

Dar ce plăcută trezire dintr'un vis îngrozitor de trist, când un țăran chipeș, cu lacrimile în ochi, mă anunță: „Domnule învățător, o venit autobuzul cu domni de la Săghiu”...

La acest anunț o rază caldă, raza solidarității colegiale îmi străbate sufletul înghețat de cele mai penibile sentimente omenesti. Căci știam, acești domni nu sunt decât tovarășii de muncă ai celui ce plecase dintre noi. Goarna puternică a solidarității îi adunase în jurul cosciugului, ca pe o familie în jurul celui drag a lor.

Atât autoritățile școlare, cât și Asociația noastră și-a făcut pe deplin și conștiincios datoria față de cel ce a fost N. Grozavu, căzut în pământul sfânt al Ardealului, ca un erou.

Poporul adunat la înmormântarea colegului nostru Grozavu a văzut că dascălul lor a binemeritat recunoștința pentru munca sa, iar îndurerata mamă, la pierderea celui de al patrulea fiu, a putut avea mângâierea, că Nicu ei drag n'a murit între streini, ci între adevărați frați.

Nicu Grozavu prin jerta vieții sale, atât de fragedă, a pus înță o cărămidă stropită cu lacrimi și sânge pe altarul sfânt al solidarității noastre prin Asociație.

Dumnezeu să-i facă parte de mai multă bucurie în viața de veci.

Inv. **Stefan Bălănescu**
Păuca—Sibiu.





Obiceiuri de Crăciun

Obiceiurile noastre de Crăciun, diferă dela sat la sat, din acel județ, dar dela regiune la regiune? Cei cari se ocupă, cu scrierea (culegerea) acestor obiceiuri și mai ales aceia cari le-au văzut își pot face o idee de bogăția, frumuseța și importanța lor în viața istorică a poporului român.

Iată, mai jos redăm, obiceiurile de Crăciun, dintr'un sat (Șoim) județul Târnava-mică, povestite de un om:

La noi, obiceiurile sunt schimbate chiar de comuna vecină. Noi le-am moștenit dela strămoșii noștri și așa le și păstrăm. În Joia Crăciunului tot tineretul (fete și feciori) se adună într'o casă, când se sfătuiesc, unde să capete o casă liberă pe sărbători și cum să facă rânduială de petrecanie. Tot atunci, aleg dintre feciori, un primar, casier (chizaș) și doi controlori. Acești patru aleși sunt obligați a purta grije de toate rânduielele și obiceiurile din sărbătorile Crăciunului.

În ajunul Crăciunului, pe ziua, ei tocmeșc un ceteraș (țigan cari le cântă de joc) pe toate sărbătorile și cari îi plătit de fete. În ajun, seara, tot tineretul în frunte cu cei patru aleși și ceteraș, pleacă prin sat la colindat. Mai întâi colindă la preot, apoi notar, apoi învățător și familiile, cinci la număr, cele mai fruntașe și de multe ori consiliul comunal.

Colindatul la noi se începe cu tineretul, apoi cu bătrânii și apoi copiii. Se întâmplă de multe ori, că aceste cete se întrec.

Înainte de a intra la colindat, se opresc în curte, iar o delegație de 3 sau patru tineri în frunte cu primarul feciorilor se duc

la gazdă și-l întreabă dacă le dă voie să colinde? Dacă li se dă voie, ies afară și cu toții cântă câteva colinde la ușe, apoi intră cu toții în casă. Aci, primarul feciorilor trece după masă și spune o orație, prin care le urează: sănătate, noroc, bogăție gazdei, iar ceilalți urează și ei la semnul primarului. În această orație, primarul cere: colac, apoi carne de porc, apoi vin. La urmă, după darea acestor lucruri primarul mulțumește gazdei și le dă chizașului. În acest timp tot tineretul mai cântă o cântare sau două. Cer voie gazdei să joace, un joc sau două. Îndată după terminarea jocului în neorânduială, ies afară cântând și urându-i: (Rămâi gazdă sănătoasă, cu noroc și bogăție). În acest fel colindă tot satul. Când au gătat, tot ce-au adunat sunt duse la casa lor de sărbători.

I. În prima zi de Crăciun, dimineața tot tineretul merge la biserică. După masă joacă.

II. A doua zi de Crăciun, pe la ceasurile două, tot tineretul se adună la casa lor, unde chizașul dă seama de ce-o adunat, la colindat. Tot atunci cei doi controlori sunt schimbați, sau prefăcuți unul în bucătar, iar altul în crâșmar.

Fetele, când vin aduc diferite lucruri de-ale mâncării, pentru pregătirea mesei de seara. Ca răsplată pentru asta, feciorii sunt datori să le joace.

La ora șapte seara ei fac o masă, cari se zice: „Masa feciorească” (sau „Feciorii stau la masă”). Fetele sunt chemate de feciori. Ele sunt obligate să aducă lipie (un fel de prăjitură țărănească) se așează la masă, fata

lângă feciorul care a chemat-o, unde sunt datori să se servească în mod reciproc. Feciorul cu vin și masă, iar fata cu lipiu. După luarea mesei, joacă până târziu.

III. A treia zi, după biserică e joc obișnuit. Spre seară, cei patru aleși invită pe preot, notar și învățător la masă, unde după masă, se fac diferite vorbiri și glume.

IV. A patra zi, tot tineretul și alți oameni se adună la casa de sărbători unde se judecă greșelile, făcute în sărbători de fiecare fecior. Chiar și pe cei patru aleși. În fața tuturor se spune greșala și li se aplică pedepse diferite. Judecătorul e primarul feciorilor, iar cel care aplică e bucătarul.

După aceasta ei mai fac o masă din ce le-a rămas, apoi câțiva feciori se îmbracă buduhăli (îmbrăcați rău) însoțiți de ceteraș pleacă prin sat făcând diferite glume. Buduhala pe drum e necăjită (hădărată).

Dacă e prins cel care a hădărat-o e dator să-i dea ceva ca să scape. Astfel colindă tot satul, apoi se întorc iar de unde au plecat, unde își petrec, joacă până la 2—3 noaptea.

Intrebat dacă-i place și ține la acest obicei? Da, că numai la Crăciun noi Români

ne puteam întruni și petrece și discuta, în timpul Ungurilor. Și tare aș dori să mai fie acest obicei, dar, cei de azi au început a-l lăsa, a părăsi obiceiurile strămoșești.

Auzită dela I. LIBEG.

Din colecția: **Oct. Stola.**

La Anul nou. Pe lângă „Plugușorul” cel obișnuit în multe părți ale țării, se fac diferite vrăjitori, ex. Fetele cari nu-s măritate, se duc la cotețul porcului, sau se duc feciorii și zic: „Hui în ăst'an, hui în alt an, hui în al treilea an” etc. până când răspunde porcul cu un grohat. Ceeace însemnează că numai atunci se va mărita.

Sau: Se duc la gard (fie fată sau fecior) cu ochii închiși și aleg un par. Cum e parul așa va fi viitorul soț sau soție.

Sau: Se rup două frunze de iederă, una e băiatul care-l gândește și cealaltă e ea, se pun pe sobă. Ele la căldură se învârtesc. Dacă se împreună este semn că se iau.

Sau: Feciorii, în noaptea de Anul nou, iau din curtea fetelor sau femeilor, cari n'au lucrat cânepa, diferite unelte cari le scot în uliță, sau le pun grămadă în mijlocul curții.

În seara de Anul nou la ora 12 se trag clopotele.

Din colecția: **Oct. Stola.**

Colindă

În comuna Tălmăcel de unde avem această colindă, feciorii satului se împart în două cete, conduse de vornici cari colindă în cele două părți ale satului, în noaptea de Crăciun.

Una din cete ajunsă la casa unui creștin se așează sub fereastră, iar vornicul începe:

- „Dorm oamenii? (zice de trei ori)
- „Ba nu dormim! (răspund din casă)
- „Da bună sara!
- „Mulțămim Dumneavoastră!
- „Poftiți feciorii?
- „Poftim.

— Cuvântul Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh și al Maicii Preceastă. Cuvântul și ca feciorii satului, să roagă un ceas, două, cea fi lăsat de Dumnezeu să'l petrecem împreună cu Dumneavoastră, că foarte bine ne-ar părea.

Sara bună.

Ce poftiți să vă căuiăm?

— Ce veși urea.

Dacă e ure-o fată în casă atunci se cântă:

Cunună de vinețele

la-ți Mario*) veadra 'n brațe

Cunună de vinețele (se repetă după fiecare vers.)

Și mi-ți pleacă prin grădină

Prin grădină la fântână

La fântână stoborâtă,

Da di ce-i toborâtă

De tri juni ca tri păuni

Dar la nume cum și-i chiamă

Unul joia netezăște

Altul sulia slujește

Unul juncanii 'ngrijăște

Celce joia netezăște

El din graiu așa grăește:

*) Numele fetii.

„Dă-mi Mărio celui măr
 Celui măr din sânul tău!
 Ea tare s'o supăratu
 Și din graiu l'o blăstămatu:
 „Putrezirea-i ca dânsul
 Ca dânsul ca măr din sân“.
 Celce sulița și slujăște
 El din graiu așa grăește:
 „Dă-mi Mărio cel inel
 Cel inel din deștiul tău
 Ea tare s'o supăratu
 Și din graiu l'o blăstămatu:
 „Petrecete-ai prin dânsul
 Prin dânsul ca degetul“.
 Celce juncanii grijeste
 El din graiu așa grăește:
 „Dă-mi Mărio cea cunună
 Da dă-mi-o cu voie bună
 Cununa din capul tău
 Ca s'o pun pe capul meu“
 Ea atunci s'o bucuratu
 Și bine l'o lăudatu;
 „Cununa-te-ai cu dânsare
 Cu dânsa cu domnăsare“.

(Are o melodie foarte frumoasă).

Ceata feciorilor cântă astfel două, trei colinde. Spre sfârșit, gazda vine să le mulțamească și îi dăruiește cu un colac, uneori și cu bani. În acest timp vornicul începe a vornici:

„Az sară din i-asară
 La mulți ani cu pace
 Și cu sănătate

O! voi feciori frați
 Până ați colindat
 Cinstita gazdă mai bine s'o gătat
 De eri
 De alaltăieri
 Mai vârtos de azi
 Se scoală și ne dăruiește
 Cu'n colac mare și frumos
 De grâu,
 Dar nouă ni se pare
 Un colac mare și frumos
 De grâu,
 Nouă ni se pare
 Un stog mare și frumos
 De grâu.
 Aveți gură feciori de-a mulțamii
 — Să trăiască! (Toși!)

Dacă dă și bani se mai zice:

„După un dar
 Cinstita gazdă se scoală
 Cu alt dar
 Cu 10 *) lei
 Bani buni
 Bani de țara noastră
 Pe de-o parte ni se par cam buni
 Pe de-o parte ni-se par cam roșii
 Să zicem cu toții să-i înroșească
 Fața de pâine și de vin,
 Mai vârtos de sănătate!
 Sara bună!

Auzită dela feciorul **Simion Oancea**
 din Tâlmăcel.

Din colecția: **I. Alibescu.**

*) Cât dă.

Sara de Crăciun

Sara din ea seară
 Sara de Crăciun,
 S'a născut un fiu
 Din Maica curată.
 Trup făr' de păcate
 Doi îngeri din cer
 Prinsu-mi-o de veste
 La Maică ș'o vint
 Fiul l-o cerut
 Dăni-L nouă Maică
 Noi să-l botezăm
 Și să-L creștinăm.
 Lor că li lor dat
 Și'n poală l'or luat
 La râu că l-o dus
 La râu la lordan

În vin l-o botezat
 În lapte l-o scaldat
 Mi-l-o miruit
 Nume ce Să-i puie
 Isus Cristos din cer,
 Cari să stăpânească
 Ceru și pământul
 Și pe noi de-arândul.

Vorniceasca. După ce s'a colindat la ușa, intră în casă unde se spune:

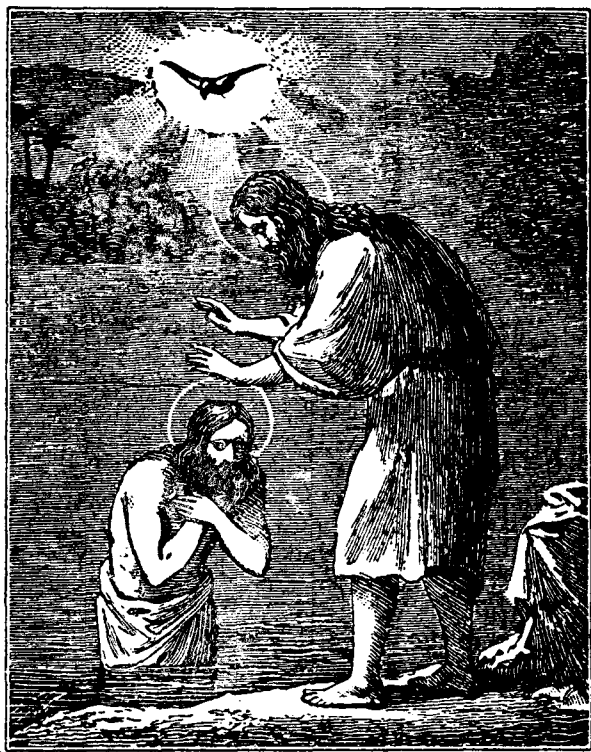
Și noi lin ț-am colindat
 Și D ta lin ai ascultat
 Și pe noi să ne cinstesti
 Cu o pecie de porc gras
 Ca s'o luăm pe sub nas

Și-o sticlură mai verde
 Numai de 50 de vedre
 Ș'un colac de grâu curat
 Din arat, din sãmănat
 Dela Dumnezeu lăsat.

Scoală gazdă

(Colindă)

Scoală gazdă, ori nu dormi
 Ori nu vrei ca să te scoli
 De mai vezi pe Hristos
 Cum îl duc câinii de jidovi
 Și nu-l duc să-L omenească.
 Că-L duc să-L chinuiască.
 Da dintăiu ce chin i-o dat?
 Io dat un pahar amar.
 Și-al doilea ce i-o dat?
 În zăd de piatră l-o 'ncuiat.
 Vine Maica prea curată
 Tot plângând și suspinând.
 Geaba Maică prea curată,
 Geaba plângi și tânguești
 Căci de-aicea nu-l mai vezi
 Pân'ți face-o măturice
 Măturice de argint
 Cum n'o mai fost pe pământ
 Când v'ncepe-a mătura
 Zidu'n patru s'a crepa
 Isus Cristos să v'a nălța



Botezul lui Isus.

Și de acum până'n vecie
 Amin! Doamne Slavă Ție.

Mohu, 10 Dec. 1935.

Auzite dela Nic. Grozav
 com. Mohu—Sibiu.

Culese de O. S.

Cunună de viorele

(Colindă)

lași tu Lino*), bota 'n mână
 Cunună de viorele.
 Și te du prin cea grădină
 Cunună de viorele. (Se repetă după
 fiecare vers).
 În grădină la fântână
 Bota'n mână s'o luat
 La fântână ș'o plecat
 Apă 'n bote s'o luat
 Și 'năpoi când s'o 'ntornat
 Cu tri juni s'o 'ntâmpinat,
 Cu tri juni ca tri păuni
 Unu-i cere inelușu

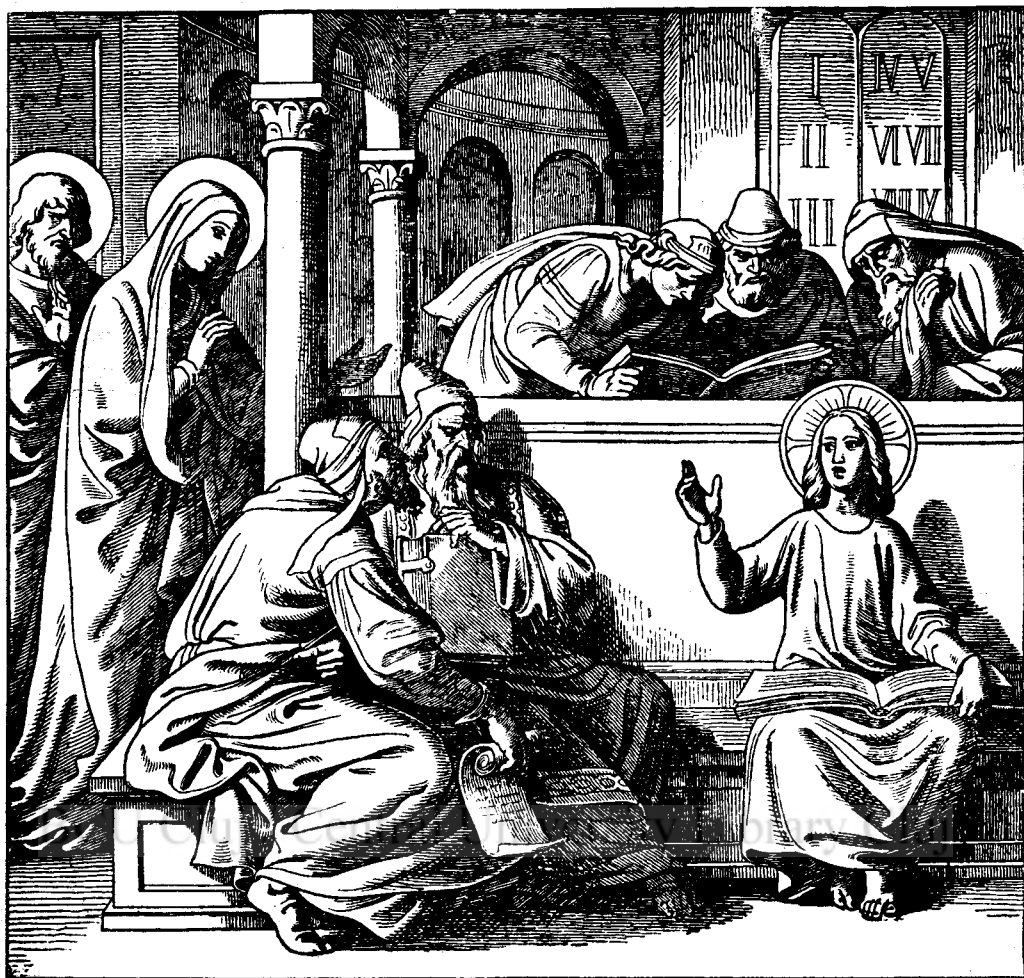
Unu-i cere măr din sân
 Altu-i cere cununa
 Ea din grai s'o blestemat:
 Cel ce cere inelușu
 Petrece s'ar prin dânsul
 Prin trânsul ca degetul
 Cel ce o cerut măr din sân
 Putrezire-ar ca mărul
 Ca mărul, ca măr din sân.
 Cel ce-o cerut cununa
 Cununas'ar cu dânsa
 Cu dânsa cu Dumneasa.

Mohu, 10 Dec. 1935.

Auzită dela Gh. Gobor.

Cules de O. S.

*) Orice nume ex.: Mărie, Ana etc.



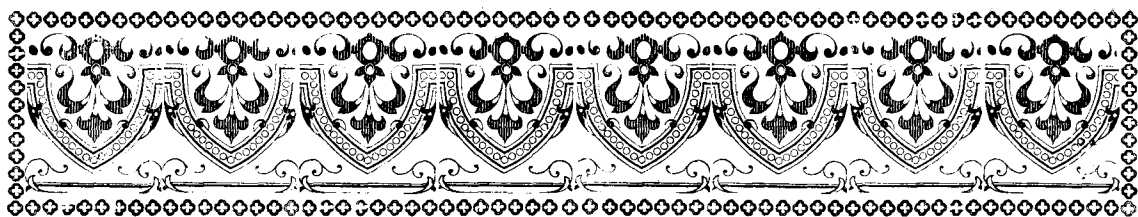
In templu, la 12 ani.

Colindă

Intr'un vârful de păltior
 Domnului Doamne.
 Este un pui de grângurel
 Domnului Doamne. (Se repetă
 după fiecare vers).
 Dar nu-i pui de grângurel
 Ci e gazdă de domn bun
 Cine-ascultă toaca 'n ceriu
 Toaca 'n cer și slujba 'n raiu?
 Slujba sfântă cine-o cântă?
 Cântă doi trei popi bătrâni
 Și cu nouă dieci tineri.
 Strigă popa cel bătrân
 Cătră diacul cel tinăr:
 „la ieși mare pân-afară
 Și dă 'n toacă de trei ori

Să s'auză 'n trei laturi
 Ca s'auză cocoș graiu,
 Din aripi ca să plesnească
 Alt cocoș să-mi pomenească
 Și să 'nceapă a cântare
 Pe preoți de-a deșteptare
 La biserică să-mi vie
 Și să-mi vie și să-mi vază
 Și să-mi vază și să-mi crează
 Că s'a născut fiul sfânt
 Fiul sfânt ti pe pământ
 Și botează 'n bobotează
 Când lumea se 'n creștinează“.

Din colecția Ioan Albescu
 inv.



Pagina elevilor normalişti

Ea va fi însufleţită de scrisul elevilor dela Şcoalele Normale.

Deschidem o nouă pagină, croim un nou drum: pagina [(drumul) celor, cari ne vor urma. Cu aceasta vrem să înodăm un fir rupt, firul vieţii dascăleşti: dela generaţia de jertfă, care a pregătit sufletul naţiei pentru marele războiu de reintregire şi generaţia, ce abia se arată la capătul drumului. Din aceasta încopciere noi nu sperăm altceva decât: **bine.** „Lucafărul“.

Disciplina în şcoala primară

I. a) Disciplina este totalitatea măsurilor educative care au în vedere angrenarea copilului în viaţa şcolară şi socială şi inclusiv în normele şi idealurile de care sunt călăuzite acestea.

Viaţa copilului este dominată şi direcţionată de o serie de impulsuri, cari toate au în vedere conservarea şi dezvoltarea individualităţii sale.

Trebuinţa vieţii îl face să pretindă dela mediu mijloacele de întreţinere şi tot ea îl determină să reacţioneze contra tuturor influenţelor, cari ar putea să i-o turbure.

Atitudinile pe care le ia în faţa unei situaţii pot fi determinate însă şi de elemente externe, dacă acestea au fost în stare să deştepte impulsurile. Şi ele se deşteaptă destul de des dată fiind sugestibilitatea pronunţată a copilului.

— Şi pe latura negativă de înlăturare a tot ceea ce-i periclitează existenţa se întâmplă un lucru asemănător. Ambele atitudini sunt însă mai mult instinctive decât gândite. Copilul nu judecă ceea ce face, ci doar după aceea. Cu timpul, în urma exerciţiului repetat, unele atitudini rele pot deveni obişnuinţe. În general viaţa morală a copilului e bazată pe obişnuinţă nu pe judecata logică a urmărilor faptelor, nici pe sentimentul altruismului, care e impropriu vieţii lui sufleteşti şi cu atât mai puţin pe o lege morală, ca principiu regulativ al faptelor. Şi totuşi impulsurile şi nevoile lui trebuiesc puse de acord

cu ale altora şi cu principiile regulative ale vieţii sociale.

Pentru realizarea acestui scop, ne stau la dispoziţie o serie de măsuri interioare, cari pot fi şi trebuie să fie considerate drept scopul măsurilor exterioare — pedeapsă, exemplu etc.

1. Stăpânirea impulsurilor, cunoscută sub termenul de stăpânirea de sine, formează un punct în drumul disciplinării elevului. Ea se poate obţine prin deşteptarea în mintea elevului a unor impulsuri puternice, cari ar anihila ţăria celor dintâi. Indemnul la larmă etc. se poate înlătura prin impulsul fricii, deşteptat la amintirea unei pedepse sau a unei supărări pe care ar provoca-o unei persoane la care ţine mult, etc.

2. Nu e suficient să opreşti impulsurile rele. Refularea lor poate duce la anomalii sufleteşti. Mai bine să le îndrumezi în altă direcţie, să *le canalizezi*. De ex. impulsul gălăgiei nu e decât rezultatul necesităţii copilului de a mişca şi a acţiona. Sunt ocazii destule unde copilul îşi poate satisface aceste porniri, fără a altera disciplina chiar în cursul unei lecţii.

3. Exerciţarea bunelor impulsuri sau a celor canalizate spre scopuri bune dă naştere obişnuinţei. Ea e pavăza actelor disciplinate ale copilului şi se poate transforma în a doua natură.

Timpul când se formează deprinderile, este vârsta până la 20 ani. Deprinderile şi

anume cele bune să se însușească treptat, paralel cu creșterea, iar cele rele să se evite.

II. In manualele de pedagogie se limitează problema disciplinei la măsurile externe, care de fapt sunt secundare. Ele sunt :

1. *Exemplul*: Ceeace face din exemplu un factor important, este imitația. Ea are un rol dublu în viața copilului: 1) accelerează exercitarea dispozițiilor psihofizice ereditare, iar în rândul al doilea, prin ea copilul își însușește anumite deprinderi pe cari le primește dela mediu. Exemplul mai are o valoare deosebită.

El dă elevului intuiția vie a faptelor, care are o tonalitate mult mai accentuată decât reprezentările și mai ales decât ideile abstracte.

2. *Pedeapsa*. Scopul ei este dublu: 1) de a corecta pe cel ce a greșit și 2) de a opri pe cei tentați să se abată dela principiile și normele sociale fixate. Sunt două feluri de pedepse: naturale și artificiale. Una este aplicată de natură, cealaltă de educator. Pedeapsa naturală are meritul că influențează raporturile dintre educat și educator. Are însă neajunsul că niciodată nu este proporțională cu fapta și că de multe ori întârzie prea mult.

Pedeapsa artificială se poate împărți în absolută și relativă. Cea dintâiu urmărește răsplata faptului, rău pentru rău, ușurând vina și răsplătind societatea care a suferit din cauza faptei, cea relativă urmărește intimidarea săvârșitorului și ameliorarea lui morală.

În școală nu poate fi vorba decât de pedeapsa relativă. Educatorul nu se răzbună pe copil, ci-l pedepsește ca să se îndrepte.

Pedeapsa relativă cuprinde două categorii: naturală și morală. Pedeapsa morală constă în admonestare particulară, în fața colegilor și în fața învățătorilor.

3. *Recompensele*. Prin ele se scot în evidență faptele bune ale elevilor, pe cum prin pedepse se înfierează cele rele. Din punctul de vedere al originii lor pot fi: naturale

și artificiale, iar din cel al mijloacelor 1) sensuale, dacă se adresează simțurilor, 2) morale, dacă face apel la simțul moralității și 3) intelectuale, dacă satisfac mintea.

Educatorul trebuie să țină seama de puterile sufletești ale recompensaților. Să nu facă din copii, prin recompense farisei. El își va ajunge scopul, când copilul va fi bucurios de fapta lui, dar nu va aștepta nici o recompensă.

Alte măsuri prin care ajutăm spiritul să dobândească suveranitate asupra simțurilor, este și conducerea de sine a clasei în înțeles relativ sau absolut. Învățătorul se folosește de elevi, organizându-i într'o mică societate, în care ei să se supravegheze și să-și aplice regulile de îndreptare, desigur cu asentimentul lui. În felul acesta cea mai mică abatere dela regulă, este scoasă la iveală și corectată. Făcându-se astfel, elevii devin mai conștienți de rolul lor și se obișnuiesc să-și observe și corecteze orice faptă.

Asemănător cu conducerea de sine este sistemul monitorial, prin care facem pe copiii nedisciplinați responsabili de disciplina colegilor lor.

Stăpânirea impulsurilor se poate începe cu mici exerciții de oprirea respirației, renunțarea la o plăcere, care tentează pe copil, sau încordare la o muncă neplăcută. Formele sunt multiple, numărul lor depinde de ingeniozitatea educatorului.

III. Foloasele disciplinei. Observând toate acestea, vom realiza trei lucruri bune: a) Vom face societatea fericită, deoarece disciplinând elevii, aceștia vor lucra conform principiilor și normelor care călăuzesc societatea și lucrând astfel, vor contribui la progresul ei. b) Vom face pe individ fericit, deoarece nu se va simți nenorocit în societatea în care lucrează și care i-a impus acele norme. c) Vom contribui tot odată la disciplina intelectuală a individului, manifestată ca muncă ordonată în idei.

I. Lupea.



Învățământul minoritar în județul Sibiu între anii 1868—1918—1935.¹⁾

În județul Sibiu ca și în toată Transilvania învățământul era întreținut și condus de comunitățile religioase. Cu a. 1868 (pactul dualist) sunt obligate comunele să înființeze și să întrețină școli populare dacă confesiunile nu au școli în conformitate cu legea sau dacă lipsesc. Statul își rezervă dreptul de a înființa și el școli unde crede de cuviință. Ca limbă de predare în școlile confesionale se prevede aceea a confesiunii, în ale statului limba maternă a elevilor. Aceste dispoziții n'au fost aplicate niciodată. Guvernele ungurești au căutat să distrugă cu totul cultura națională a tuturor popoarelor, de aceea în școlile confesionale și comunale educația și învățământul național se pierde treptat, introducându-se limba maghiară ca limbă de predare. Școlile statului, nici una n'are altă limbă de învățământ decât cea ungurească, indiferent naționalitatea populației.

Legea școlară din 1868 n'a fost abrogată, dar legile cari se succed impun regulamente severe încât limba ungurească se introduce progresiv în învățământ. Legea lui Apponyi (1907) avea de scop ca un elev străin după 4 ani de școală primară să fie capabil de a scrie și vorbi ungurește. Art. 18 decidea ca în cursul primar complementar de 2 ani să predea numai în ungurește. Școlile confesionale românești și nemțești cari nu puteau lucra în programul limbii ungurești se închid, iar în locul lor se înființau școli ungurești chiar în localitățile unde nu exista nici un Ungur.

Cu a. 1880, școlile confesionale și comunale cu limbă națională se închid treptat sau adoptă limba ungurească. Singură Religia se învață în limba maternă dar și aceasta până în Dec. 1908 când începe să fie predată în ungurește. În 1914, Ministerul ungar, permite ca elevii să învețe citirea, scrierea și religia nu numai în ungurește ci și în limba lor maternă. În ultimul an de războiu

însă, ordonă închiderea tuturor școlilor confesionale române din jud. Sibiu, luându-le locul școalele de stat cu învățământul în ungurește.

După unirea Ardealului, Consiliul dirigenț aplică în întregime legea egalității de drepturi a tuturor națiunilor, prevăzută în legea din 1868. Ca măsură transitorie introduce Istoria Românilor și Geografia României în toate școalele primare. Școalele minoritare ungurești și nemțești continuă a funcționa. Acest regim transitoriu ține până în 1924 când se aplică legile românești care lasă libertate minoritarilor de a-și învăța limba, religia etc., sub controlul statului.

Ce-a fost și ce este învățământul primar din județul nostru ne poate lămuri tabloul de mai jos.²⁾

Anii școlari	ȘCOALA						
	românești	ung.	nemț.	dogărești românești	Total	in % rom.	in % minor.
1879/1880	98	5	41	3	147	66	34
1899/1900	94	11	41	3	151	62	38
1913/1914	91	16	40	—	157	57	43
1923/1924	99	51		—	150 ³⁾	65	35
1934/1935	48	59		—	207	71	29

Se poate vedea: 1. O continuă descreștere a numărului școalelor românești și o creștere a celor ungurești, între anii 1879—1914, deci tendința de desnaționalizare a Românilor de către Unguri.³⁾ Un număr mai mare de școale minoritare sub stăpânirea românească decât sub cea ungurească (59 față de 56), dovadă că statul român respectă libertatea minorităților. 3. O creștere mult accentuată a numărului școalelor sub domnia Românilor decât a fost sub Unguri. Din anul 1880—1914, deci în 34 de ani Statul Ungar a înființat doar 10 școli noi, între anii 1924—1935, deci numai în 11 ani Statul român înființează 57 școale noi. **I. Albu.**

¹⁾ L'enseignement minoritaire en Transylvanie, de A. Calliani Revue de Transylvanie, Tom. I, Nr. 2, pp. 153—179, 1934.

²⁾ Datele statistice pentru anii 1923—24, 1934—35 le avem prin bunăvoința dlui revizor I. Dragonir.

³⁾ Numărul școalelor din a. 1923—24, e redus față de cel din 1913—14 pentru că s'au desființat un număr de școli ungurești din comunele cu populație curată românească, unde existau școli confesionale românești.

Măsurarea temperaturilor joase și înalte ¹⁾

În mod obișnuit temperatura se măsoară cu termometrul cu mercur, care se bazează pe dilatarea lichidelor sub influența căldurii. Termometrul cu mercur se poate întrebuința numai dela 40° când îngheață mercurul și până la $+360^{\circ}$ când evaporează. Pentru măsurarea temperaturilor peste $+360^{\circ}$ și sub -40° se întrebuințează termometre cari se bazează sau pe dilatarea unor lichide sau gaze, la căldură, sau pe alte proprietăți ale corpurilor.

Termometrul normal este un termometru cu hidrogen. El se bazează pe proprietatea gazelor de-ași mări presiunea proporțional cu temperatura, atunci când li se menține volumul constant. Știindu-se că pentru 1° temperatură, presiunea crește cu 0.3662, (4 mm) ușor se pot transforma cm. de presiune în grade de temperatură. Termometrul normal fiind greu de mănuit se întrebuințează numai ca etalon.

a) *Măsurarea temperaturilor joase:* 1. Termometrul cu alcool se întrebuințează până la $-$ când alcoolul devine sirupos.

2. Termometrul cu eter de petrol se întrebuințează până la -190°

3. Termometrul cu heliu se întrebuințează până la -273° , care temperatură fiind cea mai joasă, se numește 0 absolut.

b) *Măsurarea temperaturilor înalte,* se face cu ajutorul unor termometre numite pirometre.

1. Termometrul cu gaz servește până la 1800°

2. Termometrul cu rezistență, se bazează pe rezistența ce-o opune un fir metalic unui

curent electric, care este proporțională cu temperatura la care a fost încălzit acel fir.

Dacă temperatura firului e urcată, rezistența e mică și invers. Pirometrul cu rezistență se întrebuințează până la $+550^{\circ}$.

3. Cuplele sau pilele termo-electrice se bazează pe faptul că încălzind regiunea unde s'au lipit două metale (sudură) se dezvoltă în cuplul acestor două metale un curent proporțional cu temperatura la care s'a încălzit.

Cuplul de platină cu platină rodiată se întrebuințează până la $+1600^{\circ}$; iar pentru temperaturi până la $+2000^{\circ}$ se întrebuințează cuplul de iridium și iridium cu ruteniu.

4. Pirometrele cu radiațiuni optice sunt pirometrele care întrebuințează razele luminoase emise de o sursă de lumină pentru măsurarea temperaturii. Acestea sunt de două feluri) I. pirometre optice cari compară strălucirea unei raze luminoase necunoscute cu strălucirea unei raze etalon; II. pirometre optice cari întrebuințează spectrul unei raze luminoase pentru măsurarea temperaturii corpului dela care vine. Acestea din urmă sunt singurele pirometre cu care se măsoară temperatura astrelor.

Temperaturi joase:

Evaporarea aerului lichid se face la -190°

" hidrogenului " " " -260°

Topirea heliului se face la " " " -272°

Temperaturi înalte:

Cuptorul electric se încălzește la " " 3000°

Fotosfera sau pătura luminoasă dela suprafața soarelui este de " " " 600°

Temperatura astrelor variază între 3000° și $20,000^{\circ}$

I. Micu.



¹⁾ Dela Societatea științifică a elevilor Școlii Normale „A. Șaguna“.

RECENSII

Bazele psihologiei caracterului, de D. Todoranu.

Ed. revistei „Satul și Școala”. Cluj 1935 pp. 89.

Cu studiul de față, revista pedagogică dela Cluj, de sub conducerea dlor inspector școlar C. Iencica și prof. D. Goga, inscrie a noua publicație în șirul celor apărute în această editură.

În cartea aceasta autorul ne dă o introducere în studiul caracterului în special și o temeinică fundamentare a construirii și evoluției vieții psihice în general. Incadrându-se în vederile curentelor psihologice contemporane — vitalism și biologism — consideră individualitatea umană ca o unitate dinamică de viață cu două aspecte (psihic și fizic) fără existență independentă.

Pentru a lămurii chestiunea pe toate laturile ei, face o incursiune documentată, bazată pe o vastă bibliografie engleză și americană, în cele mai principale teorii asupra caracterului. Astfel analizează *teoria trăsăturilor (virtuților)*, după care caracterul se confundă cu una sau alta din virtuțile morale, *teoria factorilor*, (E. Webb, Roback, Kerschensteiner, Rădulescu-Motru etc.) care consideră „caracterul ca o dispoziție psihofizică continuă de a înfrâna impulsurile instinctive în conformitate cu un principiu regulator”, *teoria organizării* (A. F. Shand, W. Mc. Dougall) conform căreia caracterul este „suma tendințelor câștigate și zidite pe baza nativă a disproporției și temperamentului; el cuprinde sentimentele și obișnuințele noastre și e produsul interacțiunii dintre dispoziție-temperament și mediul fizic și social, interacțiune ce se săvârșește prin orientarea dată de inteligență”. (p. 29), *teoria caracterologică* în care caracterul aproape se identifică cu individualitatea. Toate aceste teorii sunt statice; după ele viața psihică e unică, neschimbătoare, iar caracterul se poate deduce din noțiunea funcțiilor psihice. P. Janst încearcă o clasificare a individualităților în funcție de puterile regulative ale vieții. Astfel ajunge ca pe baza *conduitei* să stabilească trei tipuri de caractere: 1. tenace, rezistent, 2. astenic, lenș, 3. instabil, periodic. Altă

teorie dinamică e *teoria compensației* a lui Adler, după care individualitatea omenească ajunsă la conștiința inferiorității sale, pentru a-și compensa această inferioritate își însușește o seamă de moduri de comportare, care o ajută în realizarea idealului fixat. *Teoria specificității* (M. A. May, H. Harts-horne) găsește că structura caracterului conține în sine, atât cunoștințele și opiniile morale, cât și conduita etică. Este importantă pentrucă încearcă aflarea metodelor experimentale pentru determinarea caracterului.

Pe marginea acestor teorii se ajunge la concluzia că, „*caracterul e o modalitate de comportare*” (p. 49) bazată pe o anumită organizare ereditară a vieții psihice și determinată de anumiți factori ai mediului social, în vederea realizării principiilor eticologice fixate de acesta sau de individ însuși cu tendința de a se ridica „dela specificitate la generalitate, dela inconsistență la consistență, dela o unitate originară nediferențiată la unitatea complexă, dela dependența brută de mediul ambiant la conștiința de sine” (p. 49). În conformitate cu aceste schițează geneza, dimensiunile active și configurațiile vieții psihice — dispoziții native, caracter, personalitate.

În ce privește evoluția vieții psihice, sau a caracterului, cum îi place să o numească autorul, găsește că ea se structuralizează în jurul unor factori dela epocă la epocă: *eul* la mijlocul primei copilării, *conștiința datoriei*, a muncii și a *normei* ebiectiv date spre sfârșitul celei de a doua copilării, *lumea valorilor* în pubertate și *schitarea planurilor* pentru viitor, înjghebarea unei concepții despre lume și viață, care îi ușurează delimitarea eului de nou-eu, în adolescență.

Capitolul cel mai interesant pentru educatori e cel referitor la formarea caracterului în care se rezumă corolarele practice pe care le poate da Psihologia, părinților, educatorilor și tuturor celor interesați referitor la controlul tendințelor copilului și la formarea eului, sentimentelor și concepției lui de viață.

Dacă lucrarea ar conține numai acest din urmă capitol și ar merita să fie citită. Fundamentarea normelor educative ale carac-

terului prin analiza vieții psihice a copilului în evoluția ei impune obligația de a o studia de către orice educator.

L. Bologa.

Educația și idealul educației în pedagogia lui Immanuel Kant (de C. Narly).

Kant demonstrează în „Critica rațiunii pure”, ca nimeni până la el, că nu putem prin simțuri, intelect și rațiune să cunoaștem nimic în mod absolut, fiind în toate actele noastre cognitive, prizonierii propriilor noastre mijloace de cunoaștere. În „Critica rațiunii practice” vine și clădește pe temerile așezate de prima, legea morală.

Legea morală cere absolutul. Ea ne constrânge la o comportare de libertate și datorie, de libertate în datorie. Prin legea morală cunoaștem ceva absolut, șoptit din adâncuri, de propria noastră conștiință morală.

Kant pune mare preț pe educație. El zice: „Îndărătul educației se ascunde marele mister al perfecțiunii naturii omenești și că deci omul nu poate deveni om decât prin educație. Omul nu este nimic mai mult decât ceiace educația face din el”.

Educația urmărește ca tot ce e bun în copil să fie adus la înflorire. Educația este de două feluri: mecanică, atunci când este făcută fără plan (la voia întâmplării) și judicioasă atunci când este făcută pe baza unui plan și în care caz tinde a deveni o știință. Kant mai împarte educație în fizică și practică, după felul puterilor sufletești, cărora se adresează la om. Prin educație practică înțelege educație morală, iar prin cea fizică înțelege, pe cea fizică propriu zisă, precum și cea intelectuală.

Educația intelectuală este și ea de două feluri: liberă și școlară și este socotită tot ca educație fizică întrucât, atât în educația corpului, cât și a sufletului, arta educatorului trebuie să ferească natura copilului de anume alterări, cari pot veni din afară, precum pe de altă parte exercită anume înrâuriri, modificări asupra naturii copilului.

În educația fizică propriu zisă și intelectuală copilul este pasiv, „alții gândesc pentru el”. În educația morală dimpotrivă copilul este activ „el trebuie să zărească totdeauna temeiul acțiunii și deducerea ei din concept datoriei”.

Kant a fost influențat în doctrinele lui filosofice de doi înaintași: de Hume în domeniul cunoașterii și de J. J. Rousseau în domeniul filosofiei morale. Ideile pedagogice ale lui Kant se aseamănă cu ale lui Rousseau până la amănunte, dar se deosebește

de a acestuia când e vorba de libertate, pe care Kant o vede numai înlăuntrul sferei de manifestare a datoriei. Rousseau se ridică contra societății și culturii intelectualizate din timpul său, căruia îi opune sentimentul și conștiința. Kant se deosebește de Rousseau cât privește instinctele și sentimentele. Instinctele și sentimentele poartă pecetea lumii sensibile, sunt variabile dela om la om, iar Kant voia să-și fundeze morala pe ceva invariabil etern.

Ceiace caracterizează filosofia morală a Kant este ideea de libertate pe care o cere lui să fie aplicată în drept, în religie, în etică, în pedagogie etc. De ex. e mai bună aceia religie în care omul din voință liberă îndeplinește poruncile lui Dumnezeu, luptând liber contra răului, decât aceia în care omul împlinește pasiv voința preoților.

Omul în săvârșirea faptelor bune, să fie călăuzit de o voință bună și de datorie. O voință e bună în sine numai dacă voiești, indiferent de realizare.

„Chiar dacă nu am putut înfăptui nimic, dar dacă voința noastră bună a făcut tot posibilul pentru a se realiza, ea ar străluci totuși pentru sine ca o peatră nestimată, ca ceva care-și are în sine valoarea sa deplină. O acțiune bună este cea făcută din datorie, datoria cuprinzând în ea voința bună. O acțiune bună nu trebuie făcută din înclinațiune. Dacă acțiunile bune sunt făcute cu sentimentul interior plăcut, că răspândesc fericirea în jur, atunci acțiunea e laudabilă, dar nu morală. O asemenea acțiune merită laudă sau încurajare dar nu stimă.

Apogeul filozofiei lui Kant e în aceia când cere ca omul să fie călăuzit de legea morală și care o găsim în conștiința noastră. Formula legii morale (imperativul categoric a lui Kant) este: „Acționează în așa fel încât maxima voinței tale să poată deveni oricând principiul unei legiuri universale”. Ascultarea de legea morală deosebește pe om de animal. „Animalul ascultă numai de imboldurile simțurilor; Dumnezeu acționează numai potrivit rațiunii, El nu cunoaște simțuri; la mijloc stă omul care are simțuri și rațiune.

Ținând seama de legea morală săvârșim acțiuni morale, acțiuni în care nu intră nici o cumpănire interesată. Numai atunci când acțiunea mea e călăuzită de un imperativ hipotetic, poate să fie legală, dar nu morală de ex.: Dacă ași face cutare lucru; ași putea realiza cutare faptă e un imperativ hipotetic, dar când zic fac acest lucru fiindcă așa îmi dictează conștiința mea, e un imperativ cate-

goric. Când omul poate acționa după cerințele legii morale zicem că e liber pe acțiunile sale, e stăpân pe sine.

Legea morală ne face să admitem trei postulate și anume: credința în nemurirea sufletului, libertate sufletului în cealaltă lume și existența lui Dumnezeu. Credința în nemurirea sufletului o deduce Kant de acolo, că omul cât ar fi el de liber în acțiunile sale, cât ar fi el călăuzit de ideea morală, tot nu poate să realizeze tot ceea ce legea morală cere, căci lumea aceasta opune multe obstacole. Pentru ca să o înfăptuiască pe deplin se cere o altă lume, în care sufletul să-și continue activitatea pentru ca să poată aduce întocmai la îndeplinire cerințele legii morale. Pentru ca sufletul să poată face în cealaltă lume numai fapte ce sunt călăuzite de legea morală, trebuie să fie liber, adică sufletul să aibă pe lumea cealaltă o libertate deplină și aceasta formează al doilea postulat.

Credința în existența lui Dumnezeu e admisă de Kant prin aceea că, numai admitând că este o ființă superioară conducătoare, atât în lumea aceasta cât și în cealaltă, putem admite că sufletul nostru are deplină libertate de a îndeplini întocmai preceptele legii morale.

Ținând seama de acestea, omul ajunge scopul suprem al umanității și care e idealul moral, adică acel ideal pe care educația trebuie să-l înfăptuiască și care face ca omul să-și câștige libertatea în acțiuni și o voință autonomă.

Kant admitând libertatea în acțiuni a omului și tinderea lui spre autonomie deplină e contra educației care consideră pe om un mijloc spre atingerea unui scop, ca acela de stat sau religie. Kant e pentru educația care are de scop formarea omului, așa cum doresc părinții pentru copiii lor.

Ilie Tarcea inv.

Școala de aplicație, Sibiu.



BCU Cluj / Centrul de Cercetare și Bibliotecă / University Library Cluj

Intrebări și răspunsuri din școală.

Inv. Cum, Noe, nu cunoștea tăria vinului?

Elevul: Nu, că pe atunci strugurii se mâncau cu mămăligă.

*

Inv. Ce-or fi făcut oamenii, când a trimis Dumnezeu potopul?

Elevul: S'or fi urcat în salcâmi și pe stâlpii de telegraf.

*

Inv. De ce n'ai fost Duminecă la biserică?

Elevul: N'am putut, mă rog, că s'or bătut tata cu mama.

*

Inv. Pentruce țin oamenii câini?

Elevul: Ca să le facă căței.

*

Inv. Ce numim lac?

Elevul: Lac numim, unde se țin broaște.

*

Inv. Ce sunet să aude întâi, când zicem o... i...?

Elevul: (Radios) Clopotul.

Inv. Cum așa?

Elevul: Clopotul s'aude întâi, apoi se văd oile.

Din colecția: **S. B.** învățătoare.

De sfintele sărbători

Jocuri de societate, albumuri, stilouri, agende, calendare, serviete etc., etc., **numai** la

Sibiu, Piața Unirii Nr. 7 (în curte înapoi)

Cărți

literare

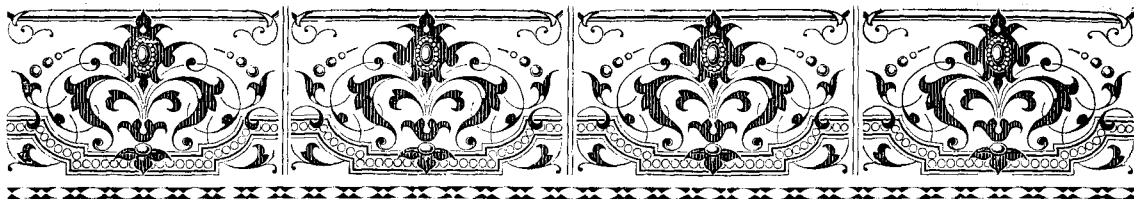
Cărți

pt. tineret

Cărți

pt. copii

Librăria „Dacia Traiană”



Știri și informațiuni

Sărbători fericite și vesele dorim tuturor sprijinitorilor, colaboratorilor, prietenilor și colegilor noștri. „Luceafărul.“

Anchetă școlară.

În vederea unor studii asupra psihologiei conducătorului, dl prof. L. Bologa a făcut o anchetă pe bază de chestionar și la Școala primară No. 1. Se urmărește stabilirea motivelor care determină pe copii în alegerea conducătorilor lor. Ulterior se va alcătui profilul psihologic al acestor conducători cu scopul de a fixa trăsăturile psihice, cari ar lăsa să se întrevadă de pe acum, conducătorii de mai târziu.

† Maria Cunțan.

În ziua de 23 Noembrie c. a murit într'un Sanator din București, poeta Maria Cunțan. S'a născut în Sibiu ca fiică a profesorului de cântări bisericești dela Seminarul Andreian, Dimitrie Cunțan. A scris poezii de rară gingășie. A murit în etate de 73 ani.

Ziar nou.

În Sibiu românesc a apărut la 27 Octombrie c. ziarul „Acțiunea“, care nizește de a deveni cotidianul acestui oraș

Datoria fiecărui român este de a-l sprijini, ajutând prin aceasta la mult dorita solidaritate națională, care e mult răvășită, de-o vreme încoace.

Dorim Acțiunii izbândă deplină în scopul ce și-a fixat.

1 Decembrie 1933

Ziua unirii Ardealului cu Patria Mamă a fost cinstită în Sibiu cu frumoase și înălțătoare festivități, cum merită această zi istorică.

Au vorbit despre însemnătatea zilei și pentru trezirea conștiinței naționale domnii: Silviu Țeposu, inspector școlar și președ. Desp. Sibiu al Astrei, ziaristul R. Seișanu și R. Stoica consu. ul României la Sofia.

Au apărut: Calendarele Sibiului.

Congresul economic din

Cluj.

În 28 Noembrie c. s'au adunat în Cluj tot ce are Ardealul și Banatul mai ales în viața bisericească, economică, financiară și politică, pentru a se consulta asupra unor mari neajunsuri de ordin economic.

Acest congres reamintește despre astfel de constătuiri din trecut, cari se țineau la răspântii istorice și în praguri de mari evdnimdnte.

Povestea lui Avram Iancu

eroul național (1848-49).

Scrisă în versuri de Nicolae Boician, cu desene de pictorul Petre Modran.

Așa își intitulează cartea sa colegul N. Boician, în care nu s'a scris o poveste, ci o adevărată istorie biografică a marelui erou Iancu.

Noi, cari cunoaștem greul scrisului, nu putem decât să felicităm pe colegul autor, pentru patriotica-i inspirație și să-l recomandăm tuturor pentru a fi sprijinit.

Prețul 30 Lei.

Ca tot atâtea rândunici, — prevestitoare ale primăverii, — ne-au sosit pe masă Calendarele Sibiului, vestind, cele dintâi moartea anului 1935 și învierea celui de-al 1936.

Cele dintâi cari ne-au bătut la ușă, au fost: Calendarul „Dacia Traiană“ cu ciobanii și turma lor de oi de pe copertă. Drăgălaș ca un tinăr pețitor, se prezintă în haina slovelor, curat, bogat și isteț la sfaturi și învățătură.

Pe lângă partea calendaristică, cu tot ce se poate cere dela un Calendar bun, are și partea de învățătură și petrecere, cuprinzând material vrednic de citit și de ținut minte. La o parte din alcătuirea lui a contribuit și colaboratorul nostru Petrea Dascălu, care nu a cruțat osteneală pentru a da caselor românești un prieten sincer și un bun tovarăș în drumul vieții de un an.

Prețul ieftin de 10 lei îi înlesnește intrarea și în cea mai umilă casă românească, în care lipsa unui calendar se simțește tot așa de mult, cât și bucată de pâine de pe masă.

E scris pentru toate straturile societății românești, așa că poate sta cu cinste atât pe masa orășeanului, cât și a săteanului.

Calendarul pentru popor al Asociațiunii, în al 25-lea an al vieții, întocmit de Dl Horia Petra-Petrescu, bine-cunoscutul scriitor și secretarul literar al Astei. E un calendar bogat în tot felul de învățătură și articole alese și de preț. Partea de învățătură bogată și în mod fericit alcătuită. Prețul 10 Lei.

Calendarul Săteanului și Amicul Poporului, vechile Calendare ale editurii Krafft și Drotleff, întocmite și în acest an de Dl Horia Petra-Petrescu, asemenea ne-au bătut la poarta revistei noastre și ne-au cerut părerea asupra lor.

Faptul că au fost întocmite de Dl Horia Petra-Petrescu ne spune, că au fost scrise cu dragoste și multă înțelegere pentru trebuințele, mai ales, ale sătenilor noștri.

Poșta Redacției

P. D. în Ș-g. „A-da“... e în cuprătorul redacției, așteptăm să se mai coacă. D-la ne-ai putea da ceva mai bun, încearcă!

M. S. în M. Da, da! Ai toată dreptatea, că „Luceafărul“ nu te mulțamește. Cum să te și mulțamească când n'ai contribuit la creșterea lui decât cu hulă și ocară? Nu aștepti cumva salutul strămoșec: „Să trăești Cezare muritorii te salută!“

D. G. în X. Cât ești de belicos, cu pigmeii și epigonii de azi, nu credem să poți lua lupta. Noi îi lăsăm în ciurda Domnului.

S. B. în P. Numai așa s'a putut: prescurtată. Iartă dacă n'am spicuit ceea ce ai fi dorit. În ce privește solidaritatea, care te-a impresionat, să ne crezi, nu e cum ar trebui să fie. Răposatul coleg N. G. a avut parte de o frumoasă înmormântare. Doar atât să ne mai cinștim... Incolo?... Dumnezeu să ne ierte!

Cadouri utile de Sfintele Sărbători

găsiți cu prețuri ieftine

la

Librăria Cooperativă „SPIRU HARET“

asortată cu tot felul de cărți:
literare, științifice, etc.



Expoziție permanentă de cărți.

Mare asortiment de **requisite școlare** și de birou, caiete de tot felul, registre și articole de papetărie.

Cărți școlare de tot felul.

Incercați spre a vă convinge!

Prețurile cele mai reduse!

Librăria Cooperativă „SPIRU HARET“, Sibiu, str. Monterus 6

Colaboratori :

I. Simionescu, Gh. Preda, Z. Sandu, Petre R. Petrescu, Lucian Bologa, Al. Dima, Gh. Maior, Dr. Nicolae D., P. N. Apolzan, I. Delu, I. Dragomir, I. Dopp, Mina Grădinaru, S. Florea, M. Faur, St. Potcovă, Pavel Popescu, I. Tatu, N. Bunescu, D. Tipuriță, D. Guranu, N. C. Verzesu, S. Dragoman.

Comitetul de conducere al revistei :

I. N. Ciolan, Petru Olariu, Miron Bibu, Nicolae Martin.

Comitetul Asociației :

I. N. Ciolan, președinte ; Petru Olariu, v.-președinte ; Miron Bibu, secretar ; Ioan Tănase, casier ; Maria Petrescu, Nicolae Jordan, S. Dragoman, Nicolae Martin, Bogdan Ene.

Comisia cenzorilor :

N. Verzesu, Șt. Cornea, N. Boiceanu.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Abonamente :

Pentru învățători, preoți, notari, primari, studenți
și săteni pe timp de un an se plătește suma de Lei 150.—
Pentru comitetele școlare, primării, oficii paro-
hiale, bănci populare și cooperative pe un an „ 250.—
Abonamente de onoare pe un an „ 500.—

Abonamentele se pot face în orice
timp al anului, trimițându-se fiecărui
nou abonată, revista pe anul întreg.

Costul abonamentului se va trimite înainte la adresa :
Administrația revistei „LUCEAFĂRUL“, str. Gh. Lazăr 21, Sibiu.

Numărul viitor apare la 15 Ianuarie 1936.

Sumarul:

Literatură — Artă.

Colindă de Crăciun	<i>I. Albescu</i>
Crăciunul orfanilor	† <i>Maria Cunșan</i>
Aur in scorbură	<i>Petrea Dascălu</i>

Invățăământ — Educație.

Educația in raport cu reflexele condiționale	<i>Dr. Gh. Preda</i>
Orientarea profesională și tehnica unui examen	<i>D. Roman, inv.</i>
Importanța gustului de cetit in școala primară	<i>Ioan C. Modran</i>

Viața culturală și națională a satului.

Chemare către tineret	<i>Ioan Albescu</i>
Cercurile culturale	<i>M. Faur</i>
Noi și vecinii	<i>Popa Oprea Aurel</i>

Viața economică a satului.

Manifestările cooperatiste dela Sibiu	<i>Mina I. Grădinar</i>
---	-------------------------

Viața administrativă a satului.

Câteva reflecții asupra legii pentru ref. administrativă	<i>D. Guranu</i>
Intreținerea școalei primare	<i>Nic. Martin</i>

Oameni și fapte.

La mormântul colegului invățător Nic. Grozavu	<i>Stefan Bălănescu</i>
---	-------------------------

Folclor și artă populară.

Obiceiuri de Crăciun și Anul nou	<i>Octavian Stoia</i>
Colindă	<i>I. Albescu</i>
Colinde	Din colecția <i>Oct. Stoia</i>

Pagina elevilor normaliști.

Disciplina in școala primară	<i>I. Lupea, cl. VIII n., Sibiu</i>
Măsurarea temperaturilor joase și inalte	<i>I. Micu, cl. VIII n., Sibiu</i>
Invățăământul minoritar in județul Sibiu, intre anii 1868—1918—1935	<i>I. Albu, cl. VIII n., Sibiu</i>

Recensii.

Bazele psihologiei caracterului	<i>L. Bologa</i>
Educația și idealul educației in pedagogia lui Imma- nuel Kant (de N. Narly)	<i>Ilie Tarcea</i>

Informațiuni, Poșta Redacției, etc.